

PISSARRA

N.º 27 - JULIOL - AGOST

Butlletí Sindical del STEI

EDITORIAL

En el nostre anterior editorial exposàvem una sèrie d'objectius a cobrir en el curs que ara comença.

Ara anam a concretar el que és necessari per què aquests objectius es puguin aconseguir. Sense un esforç de la nostra estructura sindical que possibiliti una distribució adequada de funcions no serà possible que en les condicions actuals de

participació sindical ens enfrontem amb possibilitats d'èxit a la problemàtica de l'ensenyament durant aquest curs.

Sense seccions sindicals en els centres que participin en la elaboració i posterior aplicació de les alternatives que democràticament es presenten des d'aquest col·lectiu que formen tots anomenat STEI no do-

narem cap resposta eficaç.

Si no es produeix un funcionament adequat del STEI des dels centres fins al Consell Plenari, passant per les permanents de sector i la Comissió Executiva, no aconseguirem els resultats adequats per arribar a una negociació col·lectiva així com cal a les eleccions sindicals, l'aplicació d'un reglament de règim interior que mitigui el regressiu Estatut de

Centres, la solidaritat davant els acomiadaments de la Patronal Privada o el M.E., en el cas d'interins, d'I.N.B., F.P. i E.G.B.

Aquest editorial és una crida als afiliats i afiliades al STEI i a la resta dels treballadors de l'ensenyança ara que hi som a temps de respondre als problemes que es presenten a l'ensenyament.

Sumari

PER QUE LES ESCOLES D'ESTIU?

(Pàgines 2, 3, 4 i 5)

GIANNI RODARI O L'AURA D'UN POETA-ESCRITOR DELS INFANTS

(Pàgina 6)

LA CONQUESTA DE MALLORCA A TRAVÉS DE LES CRÒNIQUES (2)

(Pàgines 8, 9, 10, 11, 12 i 13)

MUFACE

ELECCIONES SINDICALES

(Pàgina 16)

MES DE 600 ENSENYANTS A L'ESCOLA D'ESTIU D'ENGUANY

FEDERACIÓ SINDICATS TREBALLADORS DE L'ENSEYANÇA DE LES ILLES

—Membre de la "Unión Confederal de Sindicatos de Trabajadores de la Enseñanza" (U.C.S.T.E.)—
—C/. Vinyça, 14. Ciutat de Mallorca. Tel. 460888.

PER QUÈ LES ESCOLES D'ESTIU?

Crec que tots o al menys la majoria dels que ens trobam aquí tenim prou clar que la posició de l'escola no es pot esperar en la tan usada dicotomia: SENSE CANVI SOCIAL NO HI HAURA CANVI PEDAGOGIC O ANEM INTRODUINT PETITES VARIACIONS A DINS L'ESCOLA I A POC A POC ANIREM CANVIANT LA SOCIETAT.

Avui no podem estar dividits recolzant aquestes postures, sinó que és clar que hem de cercar una alternativa global a l'escola agreujada de problemes principalment deguts a la massificació d'al·lots i a la manca d'uns programes que no estan arrelats en el medi.

Per tant l'Escola d'Estiu no és ni pot ésser l'assistència ben aprofitada a quatre cursets (i si se n'imparteixen cent, en 25 anys tots "calvos") sinó que l'Escola d'Estiu consisteix molt més en banyar-se de l'esperit que emana d'ella, dels seus orígens, de la seva història, de la seva lluita per a modificar una escola tradicional que perpetuava un ordre social determinat.

I aquesta dutxa pels quatre costats l'obtidrem assistint als actes comunitaris, als actes del migdia o del capvespre on podrem escoltar, aprendre o intervenir. I serà d'aquí d'on sortirà la nostra alternativa, la conjunció de les nostres eines, el coratge per posar en pràctica tot el que haguem après. El dia que sols es vagi a realitzar una sèrie de cursets, aquest dia haurà mort l'Escola d'Estiu.

Pens que el que interessa és que els mètodes, les tècniques, la nostra feina tota sigui encaminada a donar a conèixer als nins el món que els envolta a fi que puguin desplegar un esperit crític per poder interpretar i transformar el seu medi, cosa que no podran fer si no el coneixen i restaran per a sempre alienats.

Rebutjam una escola autoritària, dogmàtica i tradicional i desitjam una escola racional, científica i pública i que no manipuli el cervell dels alumnes donant-los una visió deformada de la realitat.

Per a dur endavant aquesta tasca i altra de millor fa molts d'anys que un grup més o menys nombros de mestres, llicenciats i estudiants intercanvien experiències i es reuneixen durant el període de vacances per renovar-se i per aprendre tècniques noves d'una professió que des de fa molt de

temps ha estat considerada rutinària degut a l'aïllament. Aquestes reunions periòdiques que nasqueren a la clandestinitat s'han vist cada any més recolzades pels mestres que ho han demostrat amb la seva assistència massiva. Estiguem alerta que la quantitat no baixi la qualitat. Pensem que l'èxit ha d'ajudar i ens ha d'estimular perquè a més de les Escoles d'Estiu es vagin consolidant com a feina continuada les Escoles d'Hivern.

TENDENCIES DE LES ESCOLES D'ESTIU

A Quaderns de Pedagogia núm. 59 veim que les característiques de les entitats organitzadores de les 27 Escoles d'Estiu de l'any passat són parelles: Col·legis de Llicenciats, Associacions de caire cultural, Associacions pedagògiques, Moviment Cooperatiu d'Escola Popular, Sindicats de Treballadors de l'Ensenyança i d'altres.

També les Escoles d'Estiu varen ésser recolzades

per alguns Ajuntaments democràtics, i pels Instituts de Ciències d'Educació.

Fins i tot els orgues autonòmics, millor dit, preautonòmics donaren qualche ajuda (recordem les cent mil pessetes del Consell).

Aquí com ja sabeu el STEI va organitzar o va donar una mena de suport a l'escola passada escandalitzant bastants sectors institucionals o institucionalitzats que pensaren que es feia proselitisme. Els STES varen donar suport a quatre Escoles més dins l'Estat Espanyol i creim que un Sindicat de Mestres o tots els Sindicats de mestres plegats tenen obligació de recolzar i mantenir ben vives les Escoles d'Estiu, que no escapen gens ni mica de les seves competències, que són o han de ser les del mestre.

Els temes més debatuts l'any passat varen ésser l'Estatut de Centres (recentment endossat), la situació laboral dels ensenyants i les formes d'assegurar la continuïtat de les escoles. A Mallorca es va aconseguir creant un Secretariat Pedagògic que mantindria acti-

tats durant l'hivern (així ho va fer) i duria endavant la tasca organitzadora de l'escola d'enguany (així ho ha fet).

Així mateix es discutí a unes quantes parts de l'Estat espanyol la conveniència d'obtenir més suport per part dels Ajuntaments democràtics i dels entes preautonòmics per a propietats escolars. Aquí encara s'estava demanant el suport per a l'escola que no havia acabada.

ON VA LA NOSTRA ESCOLA?

Durant aquest hivern o per afinar més durant la primavera, el Consell ha creat un Patronat que s'encarregués de l'Escola d'Estiu en el que ha donat entrada al Secretariat Pedagògic, hi ha agafat en les seves mans l'Escola a canvi de donar-li suport econòmic. Aquest suport ha estat a canvi de tenir tot el protagonisme. Els mestres han desfilat pel Consell com si de la Delegació es tractàs, i s'han matriculat a l'Escola d'Estiu en

tots els aires d'un curset d'especialització en una àrea determinada.

Sabem i agraïm que aquest any el Consell no s'ha immiscuït amb els Cursets, i ha deixat treballar el Secretariat Pedagògic i endemés suposam que les seves intencions seran continuar amb la mateixa línia, com ha manifestat el President del Patronat als mitjans de comunicació, així assegurarem l'intercanvi d'experiències fetes dins i fora de la nostra nacionalitat, ajudarem a la normalització de la llengua catalana i podrem oferir als nins una ensenyança del seu entorn.

Suposam que un dels temes a debatre serà com han de continuar aquí les Escoles d'Estiu que són dels mestres i els mestres són els que han de decidir com les volen.

LES ESCOLES D'ESTIU ENGUANY

Els temes principals de les Escoles d'Estiu d'aquest any, a més de la renovació pedagògica que s'han discutit en debats i taules ro-

nes han tocat de ple els problemes d'una regressió deguda a la legislació desenvolupada del article 27 de la Constitució: Estatut de Centres Escolars, Llei de Financiació i projectes de Formació del Professorat. Pensem que moltes de millores que podrem introduir dins les escoles dependran d'aquestes lleis. Aquest any ja hem fet a saber el que pensàvem de l'Estatut de Centres, hem fet una vaga i el Ministeri ens ha reprimat descomptant-nos unes necessàries pessetes del ja minvat sou i segurament ha despenjat molta gent de futures vagues. Amb la Llei de financiació pareix que s'afavorirà l'ensenyança que només existeix per a certs sectors privilegiats de la societat.

Finalment dir que és l'Escola d'Estiu el lloc on els treballadors de l'ensenyança han d'opinar, han d'intentar donar pautes a seguir, han d'explicar el que és l'escola als legisladors; amb una paraula, per això i per molt més estan les Escoles d'Estiu. No ho podem oblidar.

JOAN LLADONET

LES ESCOLES D'ESTIU DE MALLORCA

Per RAMON BASSA i MARTIN

La primera pretensió d'aquesta comunicació es donar notícia de les Escoles d'Estiu de Mallorca, i contribuir al seu coneixement, recopilant i ordenant el material existent sobre aquest tema, abans de que sia molt més difícil el trobar-lo, ja que molt d'ell només va ésser imprès a ciclostil per als assistents, i després de quasi deu anys en queden ja poquíssims exemplars, factor que pot dificultar estudis més posteriors.

Tret d'algunes escasses referències a algunes revistes de Ciutat que han publicat algun comunicat o record per part dels assistents, podem dir que encara no hi ha cap estudi sistemàtic que s'hagi dedicat a ordenar i donar a conèixer el que han sigut y representen per a la Història de la Pedagogia de les Illes, Les Escoles d'Estiu.

Vagin aquestes línies en record de tots els que d'una manera o l'altra cotribuïren a dur endavant la tasca pedagògica de les Escoles d'Estiu, principalment a les de les èpoques més difícils fins a finals de 1975, en que els canvis polítics permeteren funcionar sense tantes traves a aquest moviment de renovació pedagògica dels ensenyants.

1.- ORIGEN I EVOLUCIO DE LES ESCOLES D'ESTIU DE MALLORCA

1.1.- EL SEU ORIGEN:

Les Escoles d'estiu naixen a Catalunya a l'any 1914, com diu Ramón Moragas: "La iniciativa de l'escola d'Estiu parteix d'un pedagog, Eladi Homa que havia estat pensionat a Estats Units (Universitat de Xicago) on coneix una realització de cursos d'estiu per a mestres. Essent secretari del Consell d'Investigació Pedagògica de Barcelona, és qui promou... la celebració de la 1a. Escola d'Estiu (1)

Després de les vicissituds que les Escoles d'Estiu sofriren a Catalunya, quan els estius dels anys 1966 i 1967 un grup d'ensenyants mallorquins assistiren a Barcelona a les primeres Escoles d'E. de la postguerra civil que allà es celebraren. La qualitat pedagògica dels cursos i l'esperit de renovació professional que els animava, els va sorprendre de una manera molt positiva. I així al retrobar-se uns quants d'aquells ensenyants durant l'hivern del curs 1967-68, els sorgí la idea de fer una Escola d'Estiu a Mallorca

per donar a conèixer aquelles modernes i poc conegudes activitats educatives que es realitzaven a Barcelona, per tal que els mestres mallorquins i d'altres indrets que no haguessin pogut assistir-hi, poguessin posar-se en contacte amb aquelles noves tècniques de formació dels mestres.

D'aquesta manera a finals d'agost de 1968 es realitzava als locals d'un col·legi privat de la Ciutat de Mallorca la primera Escola d'Estiu de Mallorca i de totes les Illes.

1.2.- ETAPES SOCIO ORGANITZATIVES

A dins les Escoles d'Estiu de Mallorca cal distingir-hi dues etapes organitzatives clarament marcades pels aconeximents socials i polítics estatals i il·lencs, a més a més d'un "buit pedagògic" molt important.

Cronològicament les etapes són les següents:

a) 1a. ETAPA (0168-71) E.D'E. "CELIA VIÑAS:

Aquestes Escoles les organitzaren la primera formació de mestres mallorquins que assistiren a les Escoles d'E. de Barcelona, alguns del qual formaren un equip organitzatiu que muntà la

infraestructura que permeté dur a terme les Escoles d'Estiu a Mallorca amb la col·laboració i l'assessorament pedagògic de la Institució "Rosa Sensat".

Les E. D'E. d'aquesta època dugueren el nom de Cèlia Viñaza (1915-54) en record d'aquesta educadora lligada a la vida cultural de Mallorca molt intensament.

b) EL "BUIT PEDAGOGIC" (1972-74):

Durant més de tres anys hi hagué a Mallorca un "buit pedagògic", ocasionat en part per una manca d'alternatives davant l'interès burocràtic que els mestres mostraven pels "cursos oficials" del Ministeri d'Educació i Ciència, en part per ser un temps difícils socio-políticament en part també per la desaparició de l'equip o nucli organitzador. De totes les maneres és un fet que també es nota a les Escoles d'Estiu de Barcelona. Els anys 1970, 1971 i 1972, baix el nombre d'assistents, el butlletí interior que edita "Rosa Sensat" a finals de 1972 es diu:

"Tant l'Escola d'Estiu de Barcelona, com les comarques, presenten en general un decreixement del nombre total de participants. Podem suposar que les circumstàncies generals de l'educació al país amb l'im-

pacte de la nova Llei d'Educació, la necessitat d'obtenir certificats oficials per part dels mestres per un cantó, o per l'altre la major dificultat que segons sembla, les persones sense titulació oficial tindran per exercir la professió, així com un cert clima d'expectativa, poden donar suficientment compte d'aquesta situació" (2).

c) 2a. ETAPA (1975-77):

Hem d'esperar a Mallorca al curs 1974-75 amb l'aparició del Secretariat Pedagògic depenent de l'Obra Cultural Balear —que cada dissabte reunia a un gran grup d'educadors— per tornar a veure com aquest buit es va omplint a poc a poc, cursos de plàstica, d'expressió corporal i dinàmica, de tècniques Freinet, seminaris de Sociologia de l'Educació, etc.

D'aquests Secretariat "sorgi en principi, la idea d'emprendre de bell nou l'Escola d'Estiu" (3) com escriuen els propis membres.

Així doncs el mes de setembre de 1975, recomençaven les Escoles d'Estiu després de quatre anys d'interrupció. A més del Secretariat Pedagògic hi col·laborà l'Escola de Magisteri —que reprenia una etapa d'acostament a la realitat cultural de les Illes— i el Col·legi de Llicenciats. El mateix equip organitzà l'Escola d'Estiu de 1976, conjuntament amb el Congrés de Cultura Catalana i la participació de l'Associació d'Antics Alumnes de Magisteri.

L'any 1977, desaparegut o no funcionant el Secretariat Pedagògic de O.C.B. alguns antics membres

d'aquest, i alguns ensenyants més que s'hi afegeixen, posen en marxa la VII Escola d'Estiu que s'ha fet a Mallorca, el grup pren el nom de "Comissió Organitzadora".

2.- ANALISI DE LES PRINCIPALS ACTIVITATS REALITZADES A LES E. D'E. DE MALLORCA.

2.1.- DATES DE REALITZACIO, LLOC, NOMBRE D'ASSISTENTS, QUOTA DE MATRICULA.

Totes les dades anunciades més a dalt poden ser agrupades en un quadre per a més claretat

(Continúa en pàg. següent)

ESCOLA	DATES REALITZACIO	LLOC	Nº ASSISTENTS (x)		PREU
			R. Sensat	Inf. Propia	
1968	28 agost - 4 setembre	Col·legi L.L. Vives	130	100	500
1969	18 al 28 d'agost	Col·legi Sagrat Cor	90	60	800
1970	2-11 de juliol	Est. Gen. Lul·liá	101	101	800
1971	2-11 juliol	Est. Gen. Lul·liá	70	28	800
1975	3 al 10 setembre	Escola Magisteri	237 (150 feien 1/2 jorn)		1.500
1976	1 al 9 setembre	Monasteri La Real	175		1.750
1977	29 agost - 6 setembre	Col·l. Porciúncula	150		1.000
1979	agost - setembre	IBN Antoni Maura		520	1.000

LES ESCOLES D'ESTIU DE MALLORCA

(Ve de pàg. anterior)

Nota: El nombre d'assistents no coincideix en les E. d'E. de la 1a. Etapa perquè en un lloc hi ha les xifres publicades a "Rosa Sensat" segons la informació que rebia, i a l'altre les que he pogut aconseguir consultant els arxius i els organitzadors. A quasi tots els anys hi ha poca diferència tres de l'any 1971, que per propis records personals i per informacions dels organitzadors coincideix amb la xifra més baixa.

Creim que les dades es comenten per si soles, per no extreure'n més.

ció-Psicologia de grup: La classe com a grup-Didàctica del Llenguatge-Didàctica de la Metamàtica Moderna: Iniciació i aprofundiment-Pedagogia de l'Expressió).

C. Cursos opcionals monogràfics: Inic. al Mètode Montessori-Inic. al Mètode de Freinet (aplaçat al final) -llengua i literatura mallorquina -Pedagogia del cant -Coneixement de Mallorca-Continguts Unitats didàctiques - Pedag. del Treballs Manuals - Pedag. de l'Expressió Estètica.

D. Descoberta-excursió d'un poble: Santanyí. Apareixen també els pri-

-Nivells o Seccions: Jardí-Parvulari: Primària A (fins a 9 anys). Primària B-Batxillerat 1er-2n (de 9 a 12 anys); Esplai.

Distribució general d'activitats

1.- A la secció de Jardí-Parvulari (Coneixement de l'infant-Llenguatge iniciació al càlcul- Expressió-Educació sensorial).

A la secció Primària A: (Psicopedagogia-Llenguatge-Matemàtica-Ciències d'observació: Natural-Geografia-Ciències socials: Història-Sociologia Educ. Estètica.

La secció de esplai tenia: (Psicopedagogia-Ex-

-Distribució General d'Activitats:

A. Cursets generals: Ciències Socials- Llenguatge - Cièn. d'Observació Expressió- Perspectives i situació del mestre- Psicologia.

B. Cursets monogràfics sobre. Avaluació- Expres. Corporal- Matemat. Nova Psicometria- Ritme- Literatura infantil - Comunicació Social (TBO, TV, premsa...) Coneixement de Mallorca.

C. Descoberta-Excursió de la muntanya de Randa.

Per acabar la informació sobre les E. d'Ed. d'aquesta primera època do-

QUADRE II

PROCEDENCIA GEOGRAFICA	E. d'E 1970	per 100	E. d'E 1971	per 100
CIUTAT	51	50,5	25	89,3
POBLES MALLORCA	12	11,9	3	10,7
MENORCA	3	3	-	-
CATALUNYA	34	33,6	-	-
PAIS VALENCIA	1	1	-	-

El motiu principal d'aquesta coincidència sobre l'origen Geogràfic dels matriculats pot ser degut a que l'E d'E de 1970 o millor dit la seva propaganda fou

A MANERA DE VALORACIO O SIGNIFICACIO

Les escoles d'Estiu "Celia Viñas" sorgiren en un

2.2. ORGANITZACIO I DISTRIBUCION DELS CURSETS E. d'E "CELIA VIÑAS" (1968-71)

Donada la dificultat per trobar ara ja els impresos de les primeres Escoles d'Estiu, senyalam a continuació les principals activitats realitzades en aquesta primera etapa d'una manera abreujada.

ESCOLA D'ESTIU DE 1968:

-Nivells: Parvulari i Ensenyament Primari.

-Cursets: Matemàtica Nova, Llenguatge- Treballs Manuals.

Treballs Manuals-Expressió.

Tallers de Lliure elecció: cants, jocs, dances, teresetes...

-Activitats complementàries: Conferències d'una hora cada dia.

Excursió per la península de Formentor (Nord de Mallorca).

Exposició de material didàctic, llibres i discs.

Fí del'Escola amb representació de Rondalles.

ESCOLA D'ESTIU DE 1969:

-Principals objectius:

a) Possibilitar la instauració de l'Escola Activa a nivell de Parvulari i Primària en el menor nombre possible d'Escoles.

b) Aprofundir els coneixements psico-pedagògics per a una major eficàcia en l'educació de l'infant.

c) Donar als mestres una visió ben clara de quina és la seva funció en l'educació de la fe.

-Nivells o seccions: Parvulari i Ens. Primari.

-Distribució General d'activitats.

A. Temes generals de secció: (Psicopedagogia evolutiva i mètodes d'evalua-

mers "diaris de l'Escola d'Estiu", durant tot el curs següent funciona una "Escola d'Hivern".

ESCOLA D'ESTIU DE 1970

A Barcelona les E. d'E. comencen a ésser massives i es potencien Escoles a altres indrets fora de Barcelona, per això la informació general fou preparada conjuntament amb "Rosa Sensat" i la de Lleida. Es veu, per tant que "la primera Escola d'Estiu que va funcionar a un lloc que no fos Barcelona després de la postguerra civil, va ésser la de Mallorca", segons les dades fins ara trobades.

pressió-Educ. Estètica Tècniques d'esplai).

2.- Cursos opcionals monogràfics: (Cinema infantil. Literatura infantil Metodologia del treball intel·lectual, Coneixement de Mallorca Literatura de les Balears, Pedagogia de la Fe., Metd. del treball en grup).

3.- Descoberta al Torrent de Pareis.

ESCOLA D'ESTIU 1971:

La IV E. ja evidenciava les dificultats d'organització: menys cursets i menys assistents:

-Nivells o seccions: Parvulari-EGB 2 in 3r-EGB, 4rt i 5è i Esplai.

naré algunes dades sobre les assistents a les Escoles del anys 1970 a 1971 que he pogut confeccionar a partir de l'observació de les fitxes de matriculació.

Així sobre el sexe dels assistents cal dir que quasi les 2/3 parts eren dones com succeïa a les Escoles d'Estiu de Barcelona (V. Quadre I).

QUADRE I

	1970	per 100	1971	per 100
No ASSISTENTS	101	100	28	100
HOMES	31	30,7	11	39,3
DONES	70	69,3	17	60,7

Respecte a la procedència geogràfica dels assistents matriculats, tenim: (Veure Quadre II)

canalitzada per "Rosa Sensat" i arribà a totes les persones de la geografia de parla catalana, coneixent molta de gent la seva celebració, mentre que l'E. d'E. de 1971 tengué més un caire de trobada privada entre amics assistents, ja que la decisió de fer-se es pregué molt tard i es pogué avisar a poca gent.

moment d'extrema necessitat pedagògica per a les illes, i de Mallorca en particular. Els mestres que sortiren de l'Escola Normal s'anaven trobant amb una seria desorientació degut a l'escassíssima formació didàctica que havien rebut, tret d'algunes poques classes. D'aquí que aquestes E. d'E. juntament amb l'intent de recuperació pedagògica, fosin el primer nucli de renovació didàctica dirigit als educadors de Mallorca després de la guerra civil. Unes tres-centes persones pasaren per elles durant els primers quatre anys de funcionament xifra si bé no alta, si significativa en aquells moments en que la decisió de fer per exemple els els cur-

(Continúa en pàg. següent)

LES ESCOLES D'ESTIU DE MALLORCA

(Ve de pàg. anterior)

sets en català, ja era considerada com un fet quasi separatista o "extrany i sospitós".

2.3. ORGANITZACIÓ I DISTRIBUCIÓ DELS CURSETS A LES E. D'E. DE LA SEGONA EPOCA (1975-77)

Les dades escrites sobre les activitats de les E. d'Ed. d'aquesta Epoca són més nombroses, per ja ésser impreses en follets, revistes i diaris, per això serà més breu en quant a l'exposició dels cursets.

ESCOLA D'ESTIU DE 1975

La Comissió Organitzadora d'aquesta Escola anunciava amb aquestes paraules la reempresa de la feina: "Per complementar la tasca del Secretariat Pedagògic i per consolidar un moviment de mestre que s'està gestant dins ell, hem cregut convenient montar una nova Escola d'Estiu" (4).

—Secció: Llar d'Infants-Parvulari, 1a. etapa d'EGB, 2a. etapa d'EGB.

—Distribució General d'Activitats:

a) per a l'lar d'Infants — Parvulari: Psicopedagogia; Plàstica i Dinàmica Audiovisuals, Teresetes, Expres. corporal, musical i rítmica, etc....

b) Per a la 1a. Etapa: Ciències Socials-Didact. de les Matemàtiques-Didact. de la llengua— Ensenyament del Català— Plàstica i Dinàmica.

c) Per a 2a. Etapa: Xarres Monogràfiques un dia sobre Pedagogia i Sociologia de l'Educació— Ciències Socials— Didact. de la Llengua— Didact. de les Matemàtiques— Enseny. del Català.

d) Activitats complementàries recreatives: Cinema-Teatre-Recital de cançons.

f) Exposició-Venda de llibres i material didàctic. Alguns cursets no es pogueren realitzar, per això he posat els que he pogut averiguar es varen fer.

ESCOLA D'ESTIU DE 1976

Per segona vegada el Secretariat Pedagògic es convertia en el motor principal de l'organització de l'escola d'Estiu. Els objectius que es volien aconseguir eren:

"Escola arrelada en la realitat de les Illes: intentarem partir de la realitat del nin dins el seu context socio-polític i geogràfic de les Illes Escoles oberta a tothom i amb funcionament democràtic.

Renovacions pedagògiques per a ensenyants i per a

la gent interessada.

Trobada d'ensenyants per mantenir un intercanvi d'experiències amb la participació activa de tothom. Es a dir anar a cercar una major professionalització dels ensenyants". (5).

—Distribució General dels Cursos per Hores:

I Hora: El nin a la guarderia-Mètodes de raonament per a l'ensenyament de les matemàtiques— Estudi de la personalitat de l'infant.

II Hora: El llenguatge al parvulari— Introd. a les tècniques de teixits— Expressió musical— el món de les teresetes i les seves tècniques— Introd. a les tècniques d'impresió.

III Hora: Seminari d'experiències sobre sexual— La utilització de les notícies del diari a l'ensenyament— El joc com a mitjà d'esplai i d'educació. El Català a l'escola— Expressió dinàmica...

IV Hora: Estudi de la realitat històrica i social de les Illes-Biblioteca Escolar. Anàlisi de textos literaris— Grup de treball sobre anàlisi de la realitat escolar a les illes.

—Un cicle de conferències pedagògiques i un altre sobre problemàtica de les Illes.

—Vetlades musicals. Grup UC

—Exposició i venda de llibres i material didàctic.

Cal citar com a detall que una tercera part dels assistents a aquesta Escola d'Estiu havia anat a alguna al-

tra, principalment a l'anterior.

A MANERA DE VALORACIÓ DE LES E. D'E. D'AQUESTA 2a. EPOCA

Aquestes Escoles d'Estiu ja es trobaren a l'any 1975 amb unes circumstàncies sociopolítiques més modificades: començaven a sortir a la llum les contradiccions de la societat mallorquina, el turisme no era ja la panacea hi havia crisi i atur en uns sectors considerats fins ara com a privilegiats; les associacions ciutadanes es començaven a moure, els partits polítics ja es donaven a conèixer públicament. Dins el camp educatiu regnava una gran confusió i desordre per les "contrarreformes" a la Llei General d'Educació que encara aturaven els pocs aspectes més progressistes; per una part es corria el perill de caure en un "tecnicisme pedagògic", o sia creure que una "bona" pedagogia "neutra" bastava per fer una bona educació, o anant als cursets oficials del MEC. Per això, també a les dues primeres d'aquesta Segona Epoca: 1975 i 1976, es carregava una part forta sobre l'estudi i coneixement de la realitat socio-històric-política de les Illes.

3. CONSIDERACIONS FINALS

Encara queden moltes

qüestions sense resoldre. Aquest estiu de 1978, no hi ha hagut Escola d'Estiu n'hi haurà a l'any 1979? Amb quins objectius? Al servei de que o de qui? S'haurà d'enllaçar o no amb la trajectòria de les anteriors? Qui l'organitzarà? Com? Podrà sortir una alternativa educativa real de canvi a l'ensenyament? Intervendran amb la seva financiació els organismes autonòmics o la ignoraran?

El que històricament està bastant clar en general a la història de les Escoles d'Estiu és que sempre han intentat ser una plataforma de contacte i discussió entre els ensenyants, especialment de tipus progressista, per això monopolitzar-la un sol grup podria ser un retorcés

contra la història, en lloc d'una plataforma general de discussió i d'estudi d'alternatives i professionalització dels ensenyants, la consciència dels ensenyants i el seu treball en tendran la paraula.

CITES

- (1) MORAGAN Ramon: "Les Escoles d'Estiu abans de la guerra". Revista "Nous Horitzons" Suplement núm. 1. Extra Ensenyament Estiu 1977 Mèxic, p. 56.
- (2) Butlletí interior de "Rosa Sensat— AAPSA". Novembre 1972.
- (3) Revista LLUC núm. 652 Octubre 1975. "Memòria de les activitats de l'Escola d'Estiu 1975" p. 20.

- (4) LLUC, núm. 648, maig 1975; "L'Escola d'Estiu d'enguany", pàg. 11.
- (5) Extret del programa general de la Segona Escola d'Estiu de les Illes. Ciutat 1976.

BIBLIOGRAFIA

- BASSA, Ramon: "Moviments de Renovació Pedagògica dels ensenyants (II). Les Escoles d'Estiu de Mallorca". ULTIMA HORA de 16 de setembre de 1978 p. 17.
- Butlletí interior de "ROSA SENSAT" AAPSA. Barcelona Novembre de 1972.
- ESCOLA D'ESTIU— any 1931. "Resum de l'any 1930" Consell de Cultura, Generalitat de Catalunya. Barcelona.

GIANNI RODARI O L'AURA D'UN POETA-ESCRITOR DELS INFANTS

Els mallorquins assistents a la XV Escola d'Estiu de Barcelona, —com tots—, ens enterarem i comentarem la trista nova de la mort d'en Gianni Rodari, i ens sorprengué molt veure com havíem tardat tres mesos en assabentar-nos de la notícia, ja que cap diari n'havia parlat, només apareixia a una revista de pràctica escolar, a la resta un gran silenci.

Després, l' emotiu homenatge o record que es fé a l'Escola d'Estiu de Barcelona, ens va llevar un poc aquell mal gust de boca i aquella sorpresa. Ara bé, qui és en Gianni Rodari? Que ha fet perquè l'hagim de conèixer?

Gianni Rodari nascut a Oregna (Piamont) fa seixanta anys, començà a contar històries als nins que tractava durant els anys de la II Guerra Mundial, però no fou fins al 1948 quan començà a escriure per als infants. A 1962, publicà a un diari del seu país un "Manuale per inventare favole" (Manual per inventar contes). Així, doncs, a part d'escriure històries per als infants, es dedicà a explicar com ho feia, quines tècniques o formes utilitzava per a que cada nin pogués fer les seves narracions. A l'any 1972 després de donar un curs o "Trobades amb la Fantàstica" a

l'Ajuntament de Regio Emilia, es trobà amb el text de les xerrades, i així, amplian-ho sortí uns dels llibres més útils que tenim els mestres, o els pares, educadors, monitors d'esplai, etc. per inventar històries: "Gramática de la fantasía", (Barcelona. Ed. Reforma de la Escuela, 1979, 2a. ed.).

Però, no voldria donar una visió tècnica d'en Gianni Rodari. Fou un home, un mestre-artista que escriví moltes històries per als infants: des del seu "Gip en el televisor" (Ed. Lumen, 1964), passant pels divertits "Cuentos por teléfono" (Ed. Juventud, 1977) a punt de sortir en català, i seguint amb el recull de "Cuentos escritos a máquina" (ed. Alfaguara, 1978), disposam d'una bibliografia que ens permet conèixer bastant bé com treballava el que fou premi internacional Andersen 1970 de literatura infantil (otorgat al conjunt de la seva obra).

La seva influència ha arribat a algunes escoles de Mallorca, que han fet's de les seves tècniques, així els nins de 1er. Curs de l'Escola estatal del Pla de Sant Jordi inspirats en el conte "El país con el desdelante", inventaren coses com:

una desestufa: Per enxufar-la i tenir fred.

una desfinestra: Quan estàs cansat de mirar defora, obris sa desfinestra.

una despistola: Per a enlloc de matar, fer viure.

una desescala: Per pujar i quedar abaix.

(Superescolar C.N.M. Sant Jordi. Juny de 1980)

Els nins de l'Escola Unitària Mixta de Deià, amb la mateixa tècnica de Gianni Rodari d'equivocar històries, escrivien el seu "Caperucito Feroz" que comença així: "Mamá loba dijo a Lobito Rojo: llevala esta cesta con carne a la abuelita. Lobito Rojo fue cantando la canción de "cinco lobitos tiene la loba" sin darse cuenta que los perversos ojos de la mirada de Caperucito, el hijo del cazador, le miraban maliciosos..." (Del llibre "Expressió escrita i creativitat infantil", p. 76). Fins hi tot dedicaren una part del número de desembre de 1978 de la seva revista "Sa Barrera Rompuda" baix el títol de "Rodario" es escriure històries segons els elements que assenyala G. Rodari, així equivoquen històries ("Es vuit porquets") fen contraris ("Don Contrari"), empen prefixes ("Es semidia") i juguen a imaginar "homes de...

("S'home de mel", "S'Home de llet", "S'home de mermelada").

Els monitors de l'Escola d'Estudis d'Esplai en una de les seves trobades mensuals celebrades el març d'aquest any sobre "L'aportació de les tècniques de renovació pedagògica a l'esplai", utilitzaren —amb molt de profit, per cert— algunes de les tècniques "fantàstiques" de Rodari:

1. Contestant a la pregunta: "Què passaria si...?"

...Si els homes tenguessin coa, tendrien més superfície de cos a rentar, la mos estirariem per empenyar-nos... Però per altra banda, els aventatges serien nombrosos:

Quan estariem contents, la podriem remenar, Mos arruixaria les mosques a l'estiu. Faria d'intermitent al voltar un carrer...

2. "Construir endevinalles":

Ric i pobres en tenen,

no el veim d'aprop que al tenim i en que li posem ulleres

(Continúa en pàg. següent)

(Ve de pàg. anterior)

amb ell ni hi veim ni hi sentim. (Es nas)

3. També "equivocaren" "rondaies".

4. "Feren ensalades de rondaies" i contes populars, etc...

Finalment presentam algunes de les coses que en la nostra llengua escriu G. Rodari referents al paper de la imaginació: "No es pot parlar d'educació i afegir-hi un capítol dedicat a la imaginació o a la creativitat: aquestes dues paraules han d'aparèixer en tots els temes, han de travessar tots els moments de la vida escolar" ("Apunts per a una Escola de la Creativitat", Perspectiva Escolar núm. 30, Desembre 1978, p.10).

"De la fantasia ningú no se'n pot passar: ni el científic ni l'historiador". ("La imaginació en la literatura infantil", Perspectiva Escolar núm. 43, Març 1980, p. 11).

Indirectament també ens parlà del paper de l'escola i del mestre: "No expliquem mai als nens una cosa que ells puguin descobrir sols, si estan en condicions de poder-ho fer. Tot el que ha de fer l'Escola és això: "posar en condicions de...", crear l'ambient, enriquir-lo amb estímuls ade-

quats, multiplicar, variar, renovar continuament aquests estímuls, per tal que el món no aparegui mai estàtic, igual a ell mateix, mandrós, immutable." (Apunts per a..., p. 10). "No proporcionar respostes ràpides, sinó fer néixer preguntes" (p. 11).

Gianni Rodari fou també un humanista que cregué en el compromís amb el món o realitat, amb l'obertura mental: "El nostre fi no ha de ser l'home que coneix totes les respostes, sinó l'home que se sap fer les respostes justes, l'home que no té por de les preguntes".

En aquest moments, poques coses més a dir, crec que el millor homenatge que li podríem fer a Gianni Rodari a la nostra terra, seria treballar infatigablement per a que la fantasia, la imaginació, arribin a ser eines comunes utilitzades a les nostres escoles i amb els nostres infants, ara encara no és així, però no estam sols, l'esforç de tots els que han caminat per aquestes sendes ens anima. Gianni Rodari no ha mort, la seva "aura", les seves paraules, els seus fets, els seus contes, són entre nosaltres i a dins el nostre pensament per a sempre.

S'Indioteria (Mallorca) agost de 1980.

RAMON BASSA

BUTLLETI de la CEDEC

Amics. No mos ha estat possible incloure en aquest número s'acostumada secció d'informació i didàctica de català. En es proper número mos tendreu amb vosaltres. Fins prest, CEDEC, Obra Cultural Balear, Carrer Impremta, núm. 1, Palma.

LOS LIBROS ADAPTADOS AL NUEVO PROGRAMA OFICIAL

Acompañados
de sus correspondientes "cassettes"

Con nuestros libros
enseñará inglés
sin problemas.

Creados
expresamente
para profesores
no nativos
y alumnos de E.G.B.

Información y Promoción:
ARQUÍMEDES RICARDO AVILA
C/. Juan Crespí, 15 - 3.º - Tel. 23 01 25
PALMA DE MALLORCA

editorial Vicens-Básica s.a.

Av. de Sarrià, 132 • Tel. 203 44 00 • Barcelona-17

LA CONQUESTA DE MALLORCA A TRAVES DE LES CRONIQUEES (2)

EL GRAN ASSALT

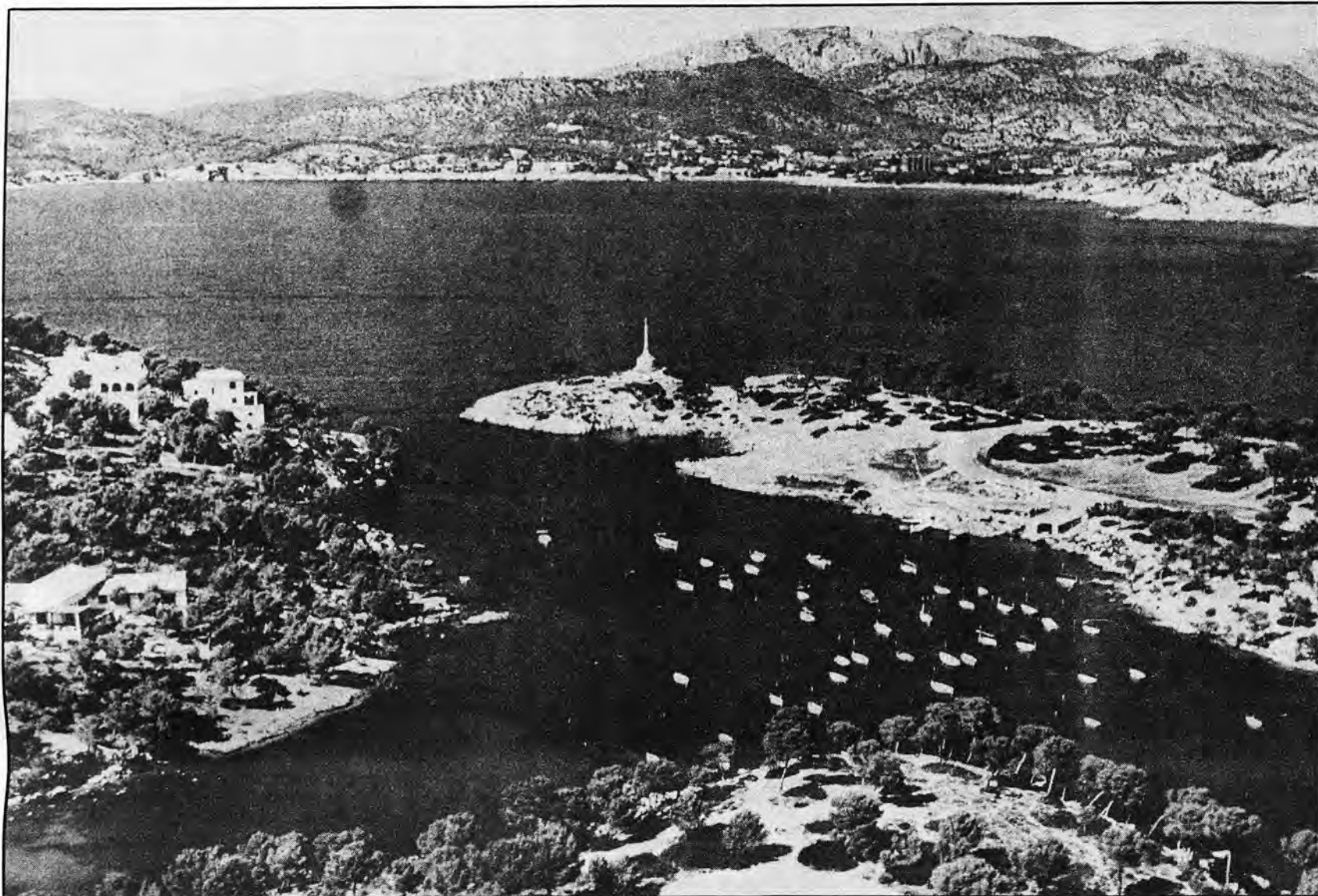
Després de moltes batalles i grans dificultats, però sempre sortint-ne victoriosos, l'exèrcit del Rei En Jaume ja era devora la ciutat de Mallorca (anomenada pels moros "Medina Mayurka").

Els sarraïns, malgrat els seus esforços, no van poder impedir que les murades fossin esbucades. Un bon tros, ja ho fou el dia de Sant Esteve. L'hora de l'assalt ja s'acostava; i els homes de la host havien jurat que no tornarien enrera. Però el rei ho vigilava tot i no es fiava de ningú. A la fi arribà el dia 31 de desembre de l'any 1.229. Aquest dia a trenc d'alba, després d'haver confessat i combregat com si anassin a la mort, l'exèrcit estava ordenat per a l'assalt.

TEXT ANTIC

E eixim tots denant la vila, en aquella plaça que era entre nós e ells. E açó era en tal hora que ja s'anava esclarent lo dia: e nos acostamos als hòmens de peu qui estaves denant los cavallers, e ab tant, fo vengut, lo Rei de Mallorques cavalcant en un cavall blanc, e ell havia nom Xech Aboehie, e cridà lo seus: "Roddo", que vpl tant dir com estar. E en aquells de peus dels cristians hac bé vint o trenta qui tenien los escuts abraçats e d'altres servents que hi havia mesclats ab ells, e de l'altra part estaven los sarraïns ab les adargues espases treites, e de la una e de l'altra part no es gosaven escometre, e quan entraren los cavallers ab los cavalls guarrits anaren-los ferir. E era tanta la multitud de la gent dels sarraïns, que els pararen les llances, e els cavalls dreçarense, per ço car no podien passar per la espessea de les llances si que hagren a fer la volta. E, en tant, feita la volta, tiraren-se atràs un poc, e anaren entrant los cavalls, tant que, quan hi hac bé de quaranta tro a cinquanta e els cavallers e el hòmens de peu que hi eren escudats eran tan propo dels sarraïns que ab les espases se cuidaven ferir los uns els altres, si que nengú gosava traure el braç per paor que d'altra part vingués espaa que els feria en la mà. E ab aitant los cavallers foren ja bé quaranta tro a cinquanta ab los cavalls armats, e endreçaren-se contra els sarraïns e cridaren tot a una vou:

—Ajuda-nos, sancta Maria, Mare del Nostre Senyor. E cridàvem: —Vergonya, cavallers. E anam-los ferir, e esvaim-los.

E quan los sarraïns de la vila viren que la ciutat s'en-vaia, eixiren-se'n entre hòmens e fembres ben trenta mil.lia per dues portes, per la porta del Berbelet e la porta del Portopí: e anaren-se'n a la muntanya. E era tant l'haver e el guany que els cavallers e els hòmens de peu veïen per la ciutat, que no havien cura d'aquells que es n'anaven. E el darrer sarri fo d'aquells lloc se partí fo lo Rei de Mallorques.

TRANSCRIPCIO

I sortírem tots devant la vila, en aquella plaça que hi havia entre nosaltres i ells. I això succeïa en aquella hora en què el dia ja començava a clarejar i ens acostam als homes de peu que hi havia devant dels cavallers, i els diguerem:

Amb tant, hagué vingut el rei de Mallorca cavalcant un cavall blanc, i ell es deis Xesc Aboeie; i cridà als seus "Roddo", que vol dir: Aturau-vos! I dels cristians dels de peu n'hi havia ben bé vint o trenta que tenien els escuts abraçats, i d'altres, dels servents, que estaven barretjats amb ells, i a l'altre cantó estaven els sarraïns amb les adargues; i els d'una banda i de l'altra havien tret les espases i no gosaven escometre's. I quan entraren els cavallers amb els cavalls guarrits, els anaren a ferir,

I tanta era la multitud de la gent dels sarraïns, que els pararen les llances, que hagueren de donar la volta. I mentrestant, donada la volta, recularen una mica, i els cavalls anaren entrant fins que n'hi hagué de quaranta fins a cinquanta. I els cavallers i els homes de peu amb escut que hi eren, estaven tan a propo dels sarraïns que quasi s'escometien els uns als altres amb les espases, de tal manera que ningú no gosava treure el braç, per por que de l'altra banda alguna espasa anàs a ferir-lo en la mà. I mentrestant els cavallers ja foren ben bé de quaranta fins a cinquanta, amb els cavalls armats, i cridaren tots a una veu:

—Ajud'ns, Santa Maria, Mare del Nostre Senyor. —I cridàrem: Vergonya, cavallers! —I anàrem a escometre'ls, i els ferem fugir.

I quan els sarraïns de la vila veïeren que la ciutat era envaïda, fugiren entre homes i dones, ben bé tranta mil, per dues portes, per la porta del Berbelet i per la porta de Portopí; i se n'anaren a la muntanya. I era tant l'haver i el guany que els cavallers i els homes de peu trobaven per la ciutat que no tenien esment d'aquells que se n'anaven. I el darrer sarrai que d'aquells lloc partí fou el rei de Mallorca.

L'acció en aquest fragment és molt viva i intensa,

sembla una novel·la d'aventures, o tal volta una pel·lícula d'acció.

Anem a descobrir els aspectes característics d'aquest darrer fragment del Gran Assalt. Aquesta vegada mitjançant uns elements nous. Pensem per exemple, en una pel·lícula d'aventures, on hi hagi molta d'acció. Sempre hi trobam uns personatges, un lloc, un temps, uns fets.

Ara analitzem el fragment i veurem com aquests elements que acabam d'anomenar també hi són.

En primer lloc: quins són els personatges? Hi ha uns personatges col·lectius: els cristians i els sarraïns. I uns personatges individuals: Lo Rei de Mallorca i lo Rei En Jaume (aquest darrer de manera implícita, ja que es tracta d'un tros autobiogràfic). Dins aquests personatges n'hi ha uns que són els protagonistes, i que actuen enfront d'uns altres que són els antagonistes. Els primers són els cristians, que juntament amb el rei En Jaume van a conquerir l'illa. Els segons són el moros amb el Rei de Mallorca que intenten defensar-se de l'atac de què són objecte. Hi ha, per tant, un conflicte, una lluita: l'enfrontament de dos exèrcits i que acabarà amb la victòria dels catalans i aragonesos.

El segon element és el lloc. En principi, no hi trobam un lloc determinat; pe-

rò pensem que aquest fragment és continuació d'aquell altre, que hem comentat abans, sobre el preparatiu del gran assalt. S'amb, per tant, que el lloc on succeeixen els fets d'aquest text era la plaça de la vila (La Ciutat de Mallorca), en el qual estan situats els dos exèrcits: el moro y el cristià.

A la darrera part del fragment, l'autor indica tres llocs distints on es desenvolupa l'acció: Les dues portes d'entrada a la ciutat (pensem que la ciutat estava amurallada): Berbelet i Portopí, i la muntanya.

El tercer element es el temps: els fets esdevenen molt aviat, i en un temps molt breu, que no dura, diríem més que un dematí. (Sabem que era el dematí, perquè al fragment anterior l'autor ja ens ha assenyalat el temps: "...tal hora que ja anava esclarent lo dia (a punt de sortida del sol)."

Finalment veïrem els fets: Aquests són en realitat molt fàcils d'endevinar. Dividim el text en tres apartats propis de toda narració.

A. INTRODUCCIO. Arriba el Rei de Mallorca i els exèrcits col·locats no gosen envestir.

B. NUS (Part Central). Entren els cavalls i cavallers. Embull de llances, espases, escuts. Enfrontament dels dos exèrcits. I envaiment de ciutat per part dels cristians

que amb gran cridòria, invoquen el nom de Santa Maria.

C. DESENLLAÇ. Es la fuga dels moros cap a la muntanya. El Rei de Mallorca que és el darrer en fugir.

L'acció es molt moguda, i es caracteritza per l'abundància dels verbs, VENUT, CAVALCANT, CRIDA, ENTRAREN, ENDREGARENSE, etc.

POSSIBLES ACTIVITATS

1.— Visita cultural a la Ciutat de Mallorca, fent un recorregut per la murada i veient algunes de les principals portes d'entrada a ella.

2.— Fer alguns dibuixos o murals que representin el GRAN ASSALT.

3.— Fer un guió per incloure'l a la filmació d'una pel·lícula.

ALGUNES QUESTIONS

1. ¿En quin moment creus que el fragment arriba al seu punt culminant d'emoció i suspens?

2. ¿Quins són els personatges que més et criden l'atenció?

3. Fer l'argument del fragment des dels preparatius fins a la fuga dels moros a les muntanyes.

4. Inventar un text narratiu on s'hi reflexi perfectament cada un dels elements narratius que hem comen-

(Continúa en pàg. següent)

LA CONQUESTA DE MALLORCA A TRAVES DE LES CRONIKES (2)

(Ve de pàg. anterior)

tat: Conflicte, personatges (protagonistes i antagonistes) lloc, temps i fets que succeeixen.

***

Les tropes del Rei En Jaume ja havien aconseguit el seu objectiu primordial: LA CONQUESTA DE LA CIUTAT DE MALLORCA.

Però encara, les lluites, dificultats i malalties van anar succeint-se. El rei amb un petit grup de cavallers i almogavers va emprendre diverses operacions per retre els sarraïns que s'havien refugiat a les muntanyes.

Els principals nuclis de resistència foren a les muntanyes de la serra de Tramuntana i a les d'Artà, sobretot als castells d'Alaró, Pollença i Santueri.

Ícloem ara una rondalla, referida al Castell d'Alaró (recollida per Mossen Antoni Ma. Alcover).

DE COM EL REI EN JAUME VA PENDRE ES CASTELL D'ALARÓ

¿Quin mallorquí hi ha que no hagi vist mai, d'aprop o de lluny, ES CASTELL D'ALARÓ, aquest puig agullonat que guaita part-damunt ets altres coronat d'aquell penyalat soberg, altíssim, boirós, moradenc, sublim, con una torre colossal encastellada allà dalt per dominar Mallorca? Aquest penyalat se'n puja centenars de pams tallat a plom per tots es vents fora per sa banda de mestral, a on sa cresta terrosa que munta des puig veïnat, el tapa i s'estén per tot es tossal, reblert de pins, alzines i altra garriga, fent de peanya i catifa a la Mare de Déu del Refugi, que just a sa cuculla hi té un santuari venerable, on pugen es devot i ets amics de ses perspectives estupendes i des panorames sublims.

Idò aquest castell era des moros com vengué el rei En Jaume; i ja ho crec que els ho volgué prendre. ¡Bo estava ell per deixar-los-hi capllevar! Sobretot, ja els ha envestit amb so seu exèrcit per sa banda des camí que hi pugen, que no n'hi ha d'altre. Es moros, que sempre atalaiaven perquè massa se veien s'arruixada damunt, figurant-se que el s'havien de fer seu amb quatre grapes, ja son partits per avall a capturar-lo.

Es comptes els sortiren errats. Amb tot i dur tanta de fua, no el pogueren fer recular una passa; foren ells que varen haver de recular, perquè no hi podien estar persones nades davant el rei En Jaume i es seu cavall, si era per batallar.

A on les tengueren fort va esser allà on comencen es graons de s'es calona, a mitjan coster, d'un rost espantós. Idò per aquella empitada s'enfilava aquell cavall, i hi deixà ses potes senyalades, que encara ara s'hi coneixen i prou....

I aquell animalet per amunt i per amunt com un aucell; i el rei En Jaume, espasada ve i espasada va a dreta i a esquerra; i caps de moro a l'aire, i cossos xapats en creu, i sang per llarg que brufava aquelles penyes i s'herbei que s'hi congriava, que encara n'està clapat....

Si hi anau, i mirau arreu per devora aquelles potes senyades a sa penya, hi veureu un herbum, molt atepit, caplejat de vermell fosc.

Qualsevol alaroner vos dirà que allò és de sa sang des moros. Què me'n dirieu? Ell el rei En Jaume anà fent-se sempre per amunt i per amunt, i els cristians, ja ho crec, darrera ell; i es moros, es qui no eran bocins o no rodolaven rost avall malferrits i i clacigats des cristians, prengueren escalona, per amunt a tancar-se dins es castell. Però el rei En Jaume els anava tan aprop, que no els deixà tancar sa porta, i se n'hi entrà amb tots los seus.

Es pobres moros sols se pogueren escapar del rei En

Jaume tirant-se dalt-a-baix d'aquells penyalat.

Per no fer-se mal s'hi amollaren amb so cap dins una alfàbia.

Figurau-vos, en pegar abaix, que s'havien de fer moro i alfàbia.

Es bocí més gros no era com s'orella.

Aquesta llegenda, inclosa dins les nostres tradicions mallorquines, ens demostra l'esperit fantasiós i llegendarí del que degué esser la conquesta de Mallorca.

Es va transmetre oralment, des de molt enrera, entre els araloners i fou recopilada per Mossen Antoni Ma. Alcover, el gran folklorista mallorquí: el mateix que féu l'aplec de les rondalles mallorquines que avui coneixem.

ACOMIADAMENT DEL REI EN JAUME

A finals de setembre de l'any 1230 el rei anomenà lloctinent seu a Mallorca En Bernat de Santa Eugènia i s'embarcà cap als seus Estats del continent, on el requierien negocis de govern.

La seva primera estada a MALLORCA havia durat un any.

En el parlament de despedida el rei parlà d'aquesta manera:

TEXT ANTIC

—Barons noshavem estat aquí catorze mesos, i que neguna saó no ens volguem partir de vosaltres; e ara és a la entrada d'hivern, e semblans que la terra no tem a ré, la mercè de Déu, e volem-nos- n'amar; car major consell vos podríem donar d'allà, que no fariem estant aquí ab vos: e d'enviar a vós companyes tals que les Illes se pusquen defendre, o de venir nostra persona, si mester vos serà; car creats en bona fe que no haurà saó del món de dia ni de nit, que la major partida del nostre pensament no sia de vosaltres. E, pus Déus nos ha feita tanta de gràcia que ens ha donat regne dins en mar, çó que anc rei d'Espanya no poc acabar, e que hajam nos aquí edificada església de nostra dona Sancta Maria, e tantes d'altres que n'hi haurà, que sapiats que us desampararé, ans per ma ajuda e per ma persona sovent e menut nos veurets e ens haurets.

E ploram nós; e ells preseren llur comiat. E, quan haguem estat una peça nós e ells que no podíem parlar per la dolor que havíem, dixem-los que ells lleixeríem per cap en Bernat de Sancta Eugènia, e que faessen per ell així com farien per nós,

e si res oíem de neguna part d'estol que sobre ell vingues, que nos hi acorreríem de nostra persona.

TRANSCRIPCIO

—Barons, nós havem estat aquí catorze mesos, de tal manera que en cap moment no ens volguerem separar de vosaltres; i ara és a l'entrada d'hivern, i ens sembla que la terra no ha de temer res, per la mercè de Déu; i ens en volem anar, ja que una major ajuda vos podríem donar des d'allà que no estant aquí amb vosaltres, tant d'enviar-vos companyies suficients perquè l'illa es pugui defensar, com de venir nós en persona, si ho hau de mester. Ja que cregueu amb bona fe, que no hi haurà cap ocasió, del dia o de la nit, en la qual la part més gran del nostre pensament no estigui amb vosaltres. I ja que Déu ens ha fet tanta de gràcia que ens ha donat un regne dins la mar, cosa que mai no pogué aconseguir cap rei d'Espanya, i per tal que nós havem edificat aquí una església dedicada a Nostra Dona Santa Maria, i tantes d'altres com n'hi haurà, heu de saber que no us desampararé, sinó que per la meua ajuda o en persona, sovint i en cada moment ens veureu i ens tindreu entre vosaltres.

I ens posàrem a plorar, i ells s'acomiadaren. I quan haguérem estat una estona nós i ells, no podents parlar pam; però les tasques als altres regnes de la Península l'obligaven a marxar.

Quines parts hi distingim en el fragment?

1. El parlament de comiat.

2. Les conseqüències del parlament: tristor i pena del rei i les seves gentes.

Dins la primera part hi ha un llenguatge pacífic. L'illa sembla estar en bones mans. El rei se sent satisfet i content. La seva gran il·lusió ha pel dolor que teníem, els diguérem que els deixàrem per cap En Berenguer de Santa Eugènia, i que fessin per ells així com farien per nós, i que, si cap nova ens arribava, per qual sevol camí, referent a què algun estol els hagués d'anar a escolmetre, tot seguit hi audiríem personalment.

Con veim, aquest fragment es un acomiadament. Els adéus solen esser tristos; i més encara després d'haver passat molts de perills i dificultats, tots plegats.

Els sentiments del rei es transparenten. La seva tristor en deixar Mallorca és evident. L'illa li agradava, l'havia guanyada pam a

(Continúa en pàg. següent)

LA CONQUESTA DE MALLORCA A TRAVES DE LES CRONIQUE (2)

(Ve de pàg. anterior)

estat complerta. Aquell **REGNE DINS LA MAR** que volia aconseguir ja és seu, i l'estimarà més que qualsevol altres dels seus Estats: serà com la nineta dels seus ulls.

Cap altre rei d'Espanya ha pogut conquerir un regne com el seu. Se sent orgullós.

L'esperit religiós que hi ha dins la Crònica torna a sorgir aquí, transparentat en expressions com: la mercè de Déu, l'església de Sancta Maria.

Les paraules finals del parlament són paraules de consol i d'ajuda en qualsevol moment.

Però, malgrat tot, el desenllaç no es fa esperar: a les darreres paraules el Rei esclata plorant. És un moment culminant. L'emoció ha anat pujant per minuts i tot són plors i llàgrimes, en aquest instant.

Ningú pot parlar, sols els plors omplen la sala. Quins moments més emotius, més plens de força expressiva i realisme!

Aquest fragment ens dona a conèixer la gran humanitat del Rei. Ell mateix ens diu quins són els seus sentiments i la seva manera d'esser en el moment de comiat.

Si haguéssiu d'indicar l'argument d'aquest fragment com ho farieu? Us

quedaria segurament, poc més o menys, d'aquesta manera: El rei degut als seus quefers als altres regnes s'acomiada de tothom. Sent l'alegria d'haver conquerit aquest regne. Però no pot amagar la tristesa en haver de deixar els seus. Per això esclata plorant i tota la sala és un gran plor.

Si d'aquest argument anam reduint més el concepte que volem donar a entendre, trobarem d'aquesta manera el tema: Tristor i plors del Rei En Jaume i el seu poble en el moment de l'acomiadament.

Questions

1. ¿Com jutjaries el comportament del Rei En Jaume en el moment de l'acomiadament?

2. ¿Es sentia bé el Rei entre les seves gents? Raona la resposta.

3. ¿Recordes algún fet que t'hagi fet plorar, bé sigui un acomiadament, o qualsevol altre motiu?

**EN AQUESTA DARRE-
RA PAGINA DE LA CON-
QUESTA DE MALLORCA** hi incloem un poema narratiu (fragmentat), que vol esser una mostra de les cançons de gesta prosificades que hi ha dins les cròniques.

E quan venc lo dissabte—
per nostres nobles enviam
e haguem—hi també—

del comits de les naus
d'aquells que eren—
de major auctoritat

e estimaren que allí—
eran bon lloc d'arribar,
e que hi havia un pui—
e (era) prop de la mar

e fo així emprés —
que el diumenge
en aquell puig de Pantaleu —
anassen reposar.
E, sobre açò lo diumenge —
un sarraí (gitàs en mar) (1)
e havia nom Ali —
e venc a nos nedant,
e cont'ns nova de l'illa —
e del rei e de la ciutat.

e anaven traent les tarides —
del port gen e suau
El dels sarraïns sentiren-ho —
e es van arravatar,
e els nostres qui les traïen —
estegren-se de remar

e aquests anaven traent —
les tarides suau
e al cap d'una peça —
sarraïns van cridar
E vim que sentit érem —
ells cridàrem a nós cridam
E els sarraïns anaven-se'n —
per terra a peu e a cavall
E les dotze galeres —
cuitaren-se tant
que los nostros —
foren en terra abans

(1) A la crònica de Desclot

Aquesta recomposició
ens fa veure en realitat, com

devien esser les cançons de
gesta als Països Catalans.

Les cançons de gesta
estaven dividides en dos he-
mistiquis, és a dir cada un
dels versos es subdividia me-
diament una partició enmig
anomenada cesura. El vers
sencer tenia 14 síl·labes, i
cada un dels hemistiquis en
tenia 7.

E quan venc lo di-ssab-te/
1 2 3 4 5 6 7

1er hemistiqui
per nos-tres no-bles en-viam
1 2 3 4 5 6 7

2on hemistiqui

LEXIC.— Referent al
poema narratiu
GITAS EN MAR.— Es ti-
ràs a la mar

GENT E SUAU.— A poc
a poc i en silencià

**ESTEGREN-SE DE RE-
MAR.**— S'aturaren de remar
AL CAP D'UNA PEÇA.—
Al cap d'una estona

VIM.— Veiérem
GUIAREN-SE TANT.—
Feren tanta via

.....

**ALGUNS NOMS DE
LLOC** dels Fragments de la

Conquesta.

DRAGONERA.— Illota
en la costa ponentina de Ma-
llorca, davant el cap
Grosser, a una trentena de
quilòmetres de la ciutat.

PANTALEU.— Illa més
petita que la Dragonera i
més a prop de la costa.

LA PALOMERA.— Po-
blació, avui inexistent. No
sabem si era el Port de la
Mola.

SANTA PONÇA.— Cala,
al Sud de la Dragonera i del
port de la Mola, en terme
d'Andratx.

**COMENTARIS
A LA CRÒNICA
DE RAMON MUNTANER**

El rei Jaume I moria a
València el dia 6 de Juliol
de l'any 1276, tal i com ens
conta en Ramon Muntaner
a la seva Crònica. Fou en-
terrat al Monestir de Poblet.

La mort del rei Jaume I
va esser molt plorada per
tothom. El dol durà a la ciu-
tat quatre dies, i després
d'això un dels reis que ha-
vien acudit a l'enterrament
se n'anà a les seves terres.

Els pobladors de Mallor-
ca ordenaren: que tots els
anys el dia de Sant Silves-
tre i de Santa Coloma, data
en que fou presa Mallorca
pel rei En Jaume, es fes una
processó per tota la ciutat

duent la senyera del rei amb
les quatre barres

.....

Escollim, per començar,
un fragment sobre la coro-
nació de Pere d'Aragó i de
Jaume de Mallorca.

TEXT ANTIC (29)

Com lo dit senyor rei en
Jaume fo passat d'esta, vida,
lo dit senyor infant En Pere,
fill seu, e el dit senyor in-
fant En Jacme, així mateix
fill seu, se coronà cascún
rei: ço és a saber, que el
senyor infant En Pere anà
a Saragossa e aquí aplegà ses
corts e posaren-li la corona
del realme d'Aragó ab gran
solemnitat e ab gran alegre
e ab gran festa. E si us volia
dir los dons a les gràcies que
s'hi feeren llong seria de re-
contar.

E així mateix lo senyor
infant En Jacme anà a
Mallorca, e corona's rei de
Mallorca ab gran alegre e
gran festa que en feeren les
sues gents. E puis venc en
Rosselló e a Perpenyà, a
pres la garlanda de tres com-
tats, ço és a saber, de Rosse-
lló, de Cerdanya e de Con-
fleent. E llavors ell féu grans
corts, que hi foren gran res
de barons de Catalunya, e
d'Aragó, e de Guasconya e

(Continúa en pàg. següent)

LA CONQUESTA DE MALLORCA A TRAVES DE LES CRONIQUE (2)

(Ve de pàg. anterior)

de la Llengadoc. En aquella cort hac molts rics dons donats. E puis anàse'n a Montpestller. Així mateix pres e entrà en possessió de la senyoria de Montpestller e de la Baronia.

TRANSCRIPCIO

Quan el dit senyor rei En Jaume va passar a l'altra vida, el dit senyor infant En Pere, fill seu, i el dit senyor infant En Jaume, també fill seu, cada un es coronà rei: es a dir que el senyor infant En Pere anà a Saragossa i allí reuní les seves corts i li posaren la corona del reialme d'Aragó amb gran solemnitat i amb gran alegria i amb gran festa. I si vos volia dir els dons i les gràcies que s'hi feren, llarg seria de contar.

De la mateixa manera el senyor infant En Jaume anà a Mallorca, i es coronà rei de Mallorca, amb gran alegria i gran festa que en feren les seves gents. I després vingué el Rosselló i a Perpinyà, i prengué la diadema de tres comtats, és a saber, de Rosselló, de Cerdanya i de Conflent. I llevors ell feu gran corts, que hi foren gran nombre de barons de Catalunya i d'Aragó, i de Gasconya i de la Llengadoc. En aquells cort hi hagué molts rics dons donats. I després se n'anà a Montpeller. Així mateix entrà en possessió de la senyoria de Montpeller i de la baronia.

En aquest fragment ens conta Ramon Muntaner com es coronaren reis dels regnes d'Aragó i de Mallorca, els seus fills Pere i Jaume.

L'afecte que Ramon Muntaner sent pel rei En Pere és gran, d'ell n'exalta sempre la seva justícia i el respecte que cap a ell tenen les seves gents. També té en gran consideració el rei de Mallorca. Ambdós reis actuen sempre amb rectitud i veritat.

Si ens fixam en la forma en què Muntaner ens conta les dues coronacions, veurem que hi ha un gran paralelisme, o sigui una gran coincidència entre una i altra. Per exemple, quan parla de les solemnitats, de l'alegria i de les festes, ho repeteix tant a la primera com a la segona coronació i fins i tot amb les mateixes paraules.

Facem una comparança:

...El senyor infant En Pere anà a Saragossa.

...i amb gran alegria i amb gran festa.

...els dons i les gràcies que s'hi feren, llarg seria de contar.

...El senyor infant En Jaume anà a Mallorca.

...i amb gran alegria i gran festa.

...hi hagué molts rics dons donats

Tenim per tant una mostra de la repetició que es fa a cada una de les coronacions. El fet de repetir-ho és per donar-nos a entendre que els dos reis són tenguts, tant per ell com pel poble amb la mateixa consideració

En quant al rei Jaume II de Mallorca, hem d'assenyalar (ho veim al fragment) que li pertanyen tres comtats, el del Rosselló, de Cerdanya i de Conflent que formaven part del regne de Mallorca. (Actualment pertanyen a França).

Ramon Muntaner quan narra els fets, ens els conta en tercera persona. Però ell va esser present en moltes d'ocasions en els successos que s'esdevingueren, i per tant els coneix a fons; i es per això que ens els conta amb tanta força expressiva i de manera tan viva.

Escoltem seguidament un altre fragment sobre l'Expedició a Menorca en la qual hi participà en Ramon Muntaner. Es, per tant, un dels fragments narrats amb més interès i vivesa.

TEXT ANTIC

Con lo senyor rei fo partit d'Alaró e tornat en sa

terra, ell se pensà que gran vergonya era de la casa d'Aragó que l'illa de Menorca tenguessen sarrains, e així que era bo que els ne gitàs, e que la conquerís, e que en llevàs d'afany son avoncle lo rei de Mallorca; e que més valia; quan que li retés l'illa de Mallorca, que li retés l'illa de Menorca poblada de crestians, que no faria que els sarrains hi haguessen lleixats. E així tramés son missatge al moixerif de Menorca que li pensàs despegar l'illa; en altra manera, que si no ho feia, que degués deber per cert que ell li tolria la persona, a ell e a tota la sua gent. E el moixerif de Menorca feu-li'n fred respost; e així lo senyos rei respós que, ab Déu, ell venjaria lo senyor rei son pare de la traició que li havia feta.

TRANSCRIPCIO

Quan el senyor rei sortí d'Alaró intornà a la seva terra, pensà que era una gran vergonya que tinguessin l'illa de Menorca al sarrains, de manera que era bo que els en tragués i que la conquerís i que l'alliberàs d'aquest treball el seu oncle el rei de Mallorca; i que més valia que, quan li tornés l'illa de Menorca poblada de cristians i no hi hagués deixat els sarrains. Per això envià els seus missatges al moixerif de Menorca

dient-li que pensàs de desocupar l'illa, ja que d'altra manera, si no ho feia podia estar segur que ell el mataria a ell i a tota la seva gent.

El moixerif de Menorca li féu una freda resposta, i aleshores el senyor rei li contestà que amb l'ajuda de Déu ell venjaria el senyor rei, pare seu, de la traició que li havia fet.

Quan esdevingué l'expedició a Menorca, el rei Pere el Gran d'Aragó ja havia mort, i l'havia succeït en el reialme el seu fill Anfós, anomenat el Franc, i que per tant era nebot del rei Jaume II de Mallorca, germa de Pere el Gran d'Aragó.

En aquest fragment tenim els precedents de la conquesta de Menorca. En primer lloc, el propòsit del rei d'Aragó d'apoderar-se de Menorca, ha que ell considera que és millor que estigui en mans dels cristians que no dels sarrains.

El rei tot d'una posa fil a l'agulla per tal d'aconseguir el seu propòsit; però aquest no és tan fàcil d'aconseguir, ja que el moixerif de Menorca no claudica i espera que arribin les naus del rei per enfrontar-s'hi

L'estil que utilitza Ramon Muntaner és senzill, sense cap complicació en el llenguatge. Aquest va dirigit a un públic molt ample, capaç d'interessar-se pels fets que està cantant. Es perquè

ha presenciat molts d'aquests fets que ens ho pot contar tan directament de tu a tu.

Les naus, cavalls i cavallers, abans de la conquesta de Menorca es deturaren a l'illa de Mallorca. Així ens ho diu Ramon Muntaner:

E vengren a la ciutat de Mallorca, on foren quinze jorns abans de Nadal. E eixhivernà tan fortament, que jo ja més no voi tant forts hivern de nues e de pluges e de tant de glaç. Que us en diria? Que tan forts hivern era, que bastara que hom fos en la mar de la Tana; que galiots hi havia que de fred perderen los caps dels dits.

I vingueren a la ciutat de Mallorca, on hi foren quinze dies abans de Nadal. I féu un hivern tan cru, que jo maig no vaig veure semblant hivern de neus i de pluges i de tant de glaç. Que vos diria? Tan fort era l'hivern que semblava com si un fos al mar de la Tana (1); ja que hi havia galiots que, del fred, perderen el cap dels dits.

(1) Tana és una ciutat que hi ha a les costes del mar d'Asov.

La presència de Ramon Muntaner es fa notar. Ell hi era en els moments en què ens conta aquest relat; es

per això que ens diu: "jo mai no vaig veure semblant hivern".

Més avall estableix aquesta relació directa amb el lector: Que vos diria?. Sembla com si estàs parlant amb el seu interlocutor, amb el públic que era el seu entorn.

Es seva aquesta tendència a l'exageració, a les comparacions un poc fantàstiques, a fi de despertar més l'interès del seu auditori. Però a vegades la fantasia ajuda a captar més la realitat de les coses. Aquí, per exemple, quan ens diu que l'hivern era molt fort, i ens ho compara amb el mar de Tana, nosaltres captam de seguida la fredor d'aquel hivern. També ajuda a això l'enumeració de tots aquells factors climatològics que fan que l'hivern més cru: neus, pluges, glaç.

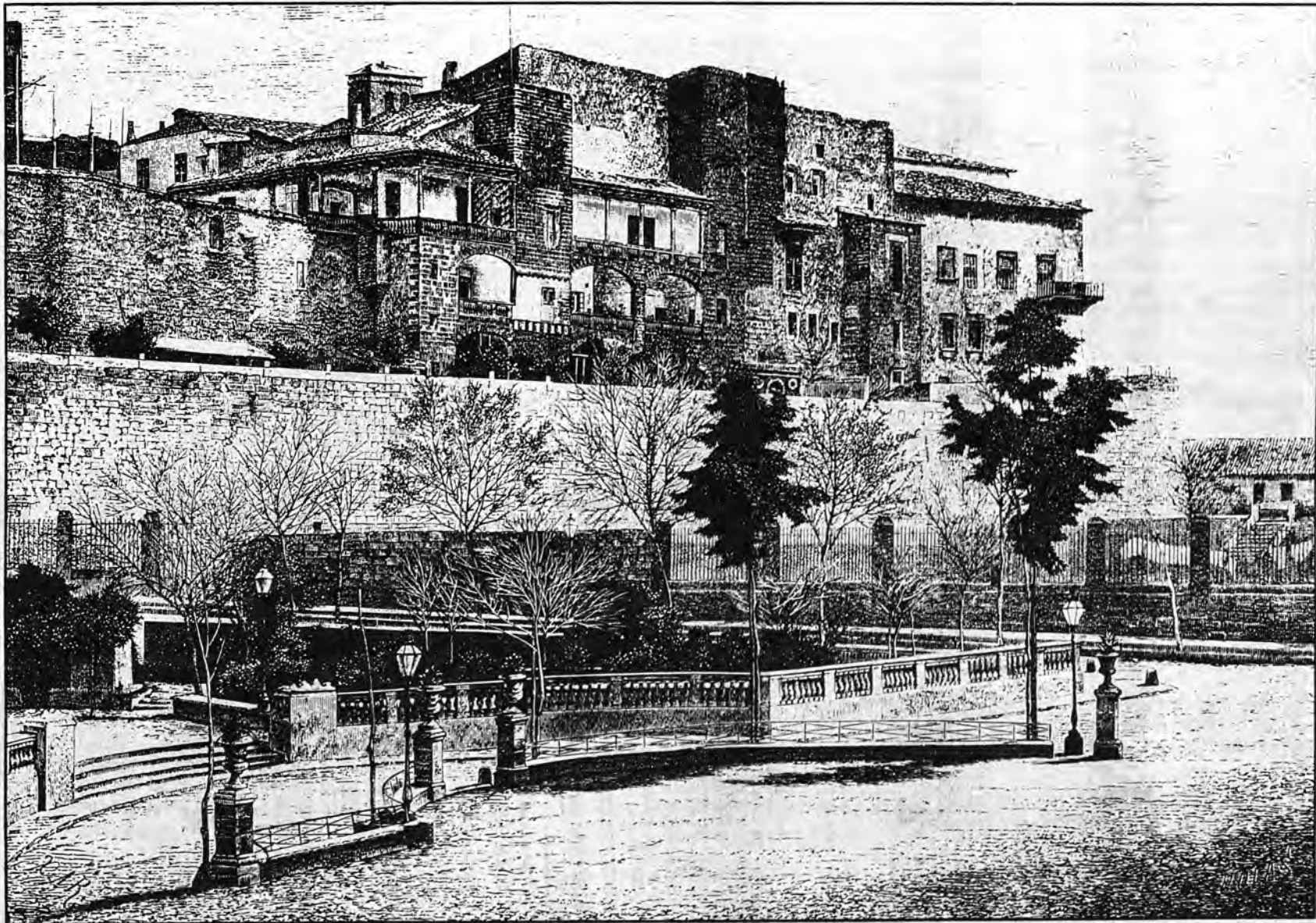
En aquesta narració descobrim no sols el fet de l'arribada de l'estol a la ciutat de Mallorca, sinó també el temps que feia, i la data.

ARRIBADA DE L'ESTOL DEL SR. REI A MENORCA

TEXT ANTIC

E entretant l'estol del senyor rei fo vengut; e com lo moixerif vee lo gran poder del senyor rei, ell li tramés sos missatges; e pregà-lo que fos de gràcia e de mercè

(Continúa en pàg. següent)

LA CONQUESTA DE MALLORCA A TRAVÉS DE LES CRÒNIQUES (2)

(Ve de pàg. anterior)

sua que ell, ab vint de sos parents qui ab ell eren, ab llurs vestidures a ab vianda estrò lla; e ell retrialí lo castell de Maó e la vila de Ciutadella. E lo senyor rei, per ço que tota la illa pogués haver sens tot embarg, atorga-li-ho; e així lo moixerif reté-li lo castell, e la vila de Ciutadella e tots los altres llocs de la illa, e li donà tot quant tresor havia. E lo senyor rei lliurà-li una nau que noliejà, de genoveses, qui era venguda al port de Maó per fortuna, que anava en Eivissa carregar de sal; e dins aquella nau lo senyor rei féu metre lo moixerif estrò ab cent persones, entre homs, fembres e infants e pagà la nau, e los feu metre molta vianda. E partiren-se del port en tan punt que la nau aquella acolli fortuna a rompé en Barbaria, que anc no s'escapà persona.

TRANSCRIPCIO

I entretant e l'estol del senyor rei havia arribat; i, quan el moixerif veié el gran poder del senyor rei, li trameté els seus missatgers, i li pregà que per la seva gràcia i mercè permetés que ell, amb vint del seus parents que amb ell eren, amb llurs mullers i llurs infants, els deixàs anar a Barbaria, solament amb llurs vestidures i amb vianda fins allí; i que ell li retrià el castell de Maó i la vila de Ciutadella. I el senyor rei per tal de poder tenir tota l'illa sense dificultat, li ho otorgà; i així el moixerif li reté el castell i la vila de Ciutadella, i tots els altres llocs de l'illa, i li donà tot quant tresor tenia.

I el senyor rei li lliurà una nau genoveva que noliejà i que per culpa de la tempesta havia vingut al port de Maó quan anava a Eivissa a carregar sal. I dins aquella nau el senyor rei féu ficar el moixerif i fins a cent persones, entre homs i dones i infants, i pagà la nau i els hi féu posar molta vianda. I partiren del port amb tan mala fortuna que els prengué un temporal i els destrossà a les costes de Barbaria, sense ningú n'escapàs.

La superioritat de l'exèrcit del rei d'Aragó es fa de tal manera patent, que el moixerif de Menorca no té més remei que suplicar-li que el deixi marxar. Ell ja no pensa amb les possessions, ni terres, ni bens; tan sols vol salvar la seva vida i la dels seus parents, duent-se'n el més indispensable per pasar el camí: roba i menjar, res més.

Els pactes queden fets d'aquesta manera: el moixerif es rendeix i li dona tots

els seus tresors i tots els llocs que posseïa dins l'illa, sobretot el castell i la vila de Ciutadella. El rei d'Aragó, per la seva banda, li presta una nau per poder-se'n anar. Si anam a jutjar aquesta acció, sembla que Ramón Muntaner ens vol fer veure un acte humanitari del rei d'Aragó; altres reis no ho haguessin fet, per ventura. Però també és ver que el que fa el rei en aquesta ocasió es per conveniències seves, ja que ho fa per poder apoderar-se més aviat de l'illa.

El fet de conquerir un lloc, fos una illa o qualsevol altre terra, a l'època medieval, era una simple acció de poder. L'exèrcit que més podia guanyava aquell terreny. En realitat era l'ambició de poder la que feia conquerir terres i més terres. Si primer havien estat els romans, després els moros; ara els tocava el torn als cristians. Tant uns com els altres hi anaven amb una bandera i amb una religió. Però la qüestió de fons era sempre el poder. Uns guanyaven els altres perdien, i així, successivament.

Quan un historiador ens conta un fet que ha conegut, i més encara si l'ha presenciada i hi ha pres part, sempre es mostrarà partidari d'un bàndol. I això és el que li passa a Ramón Muntaner. Pensem que ell formava part de l'exèrcit del rei d'Aragó.

Amb aquest darrer text acabam els comentaris a la

Crònica de Ramón Muntaner. I ara convé respondre a una sèrie de preguntes sobre la manera com escriu la seva crònica i quines són les seves característiques.

QUESTIONS:

1. ¿Quin és el llenguatge que emprà R. Muntaner a la seva crònica?

2. ¿Tractava directament amb el poble, quan narrava la seva crònica?

3. ¿Quina diferència hi trobes entre aquesta crònica i la de Jaume I o Bernat Deslot?

4. ¿Creus que Muntaner conta la seva crònica des d'un punt de vista molt personal?

5. Sol emprà exageracions i fantasia? Posen algun exemple

ACTIVITATS:

Intenta contar un fet en el qual hi hagin pres part, intentant narrar-ho de la manera més imparcial possible.

Cerca a qualche biblioteca la Crònica de Ramón Muntaner, i mira de comentar-ne un fragment.

Pots fer també uns dibuixos representatius d'algun passatge que t'hagi agradat molt.

LEXIC:

MOIXERIF.— Oficial moro encarregat de recaudar els impostos.

RETRE UN LLOC.— Entregar un lloc (vèncer).

BARBARIA.— Eren les terres d'on provenien els

moros.

Entram ja dins la darrera de les Quatre Grans Cròniques. Es aquesta que anam a comentar la que fou escrita per Pere el Ceremoniós.

Els fragments que comentarem pertanyen al Tercer Capítol de la Crònica. Es el més extens de la seva obra; i en ell el mateix rei Pere ens conta les tensions i els processos haguts contra el rei de Mallorca Jaume III, per tal d'usurpar-li el seu regne.

Pere el Ceremoniós era un rei astut i calculador. Jaume III era més bé ingenu. Aquesta disparitat de caràcters provocà una forta antipatia entre ambdós.

Dues anècdotes ens posen de manifest les greus tensions i lluites entre els dos reis:

Jaume de Mallorca va haver d'anar a Barcelona a retre homenatge a Pere i aquest el va obligar a romandre dret una bona part de la cerimònia davant els nobles i el poble.

En una altra ocasió els dos reis varen anar a Avinyó per retre homenatge al Papa; i quan desfilaven pels carrers, havent observat el Ceremoniós que el cavall del rei En Jaume contrapassava un poc el seu, ho va interpretar amb malícia i per fues vegades intentà ferir amb l'espasa al rei de Mallorca. La gent que hi havia devora va quedar molt sorpresa.

Pere el Ceremoniós, deci-

dit a apoderar-se dels estats de Jaume, inicià un procés contra ell. L'acusà d'una sèrie de delits i li declarà la guerra.

VEIEM

EL COMENÇAMENT D'AQUEST TERCER CAPÍTOL:

TEXT ANTIC

En aquest terç capítol és declarat en qual manera lo rei de Mallorques, qui era vassall e hom nostre lige, tractà e s'esforcà en denegar la senyoria alodial e lalealtat de què ens era tengut per lo regne de Mallorques e comdats e terres que tenia per nos en feu nostre. Per la qual raó nos proceim contra ell, e lo dit regne, comdats e terres confiscam, e aplicam les a la nostra corona reial d'Aragó. E, per tal que pus complidament sia vista la raó per la qual nos proceim a confiscació dels regnes, comdats o terres dessus dits, declaram ací los afers, del dit reialme de Mallorques en quina manera fon donat per lo rei en Jacme, tresavi nostre, en les obres que els reis de Mallorques passats feeren tro al temps de la confiscació dessus dita.

TRANSCRIPCIO

En aquest tercer capítol és declarat de quina manera el rei de Mallorca, que era vassall i home nostre, tracta i s'esforcà en denegar la

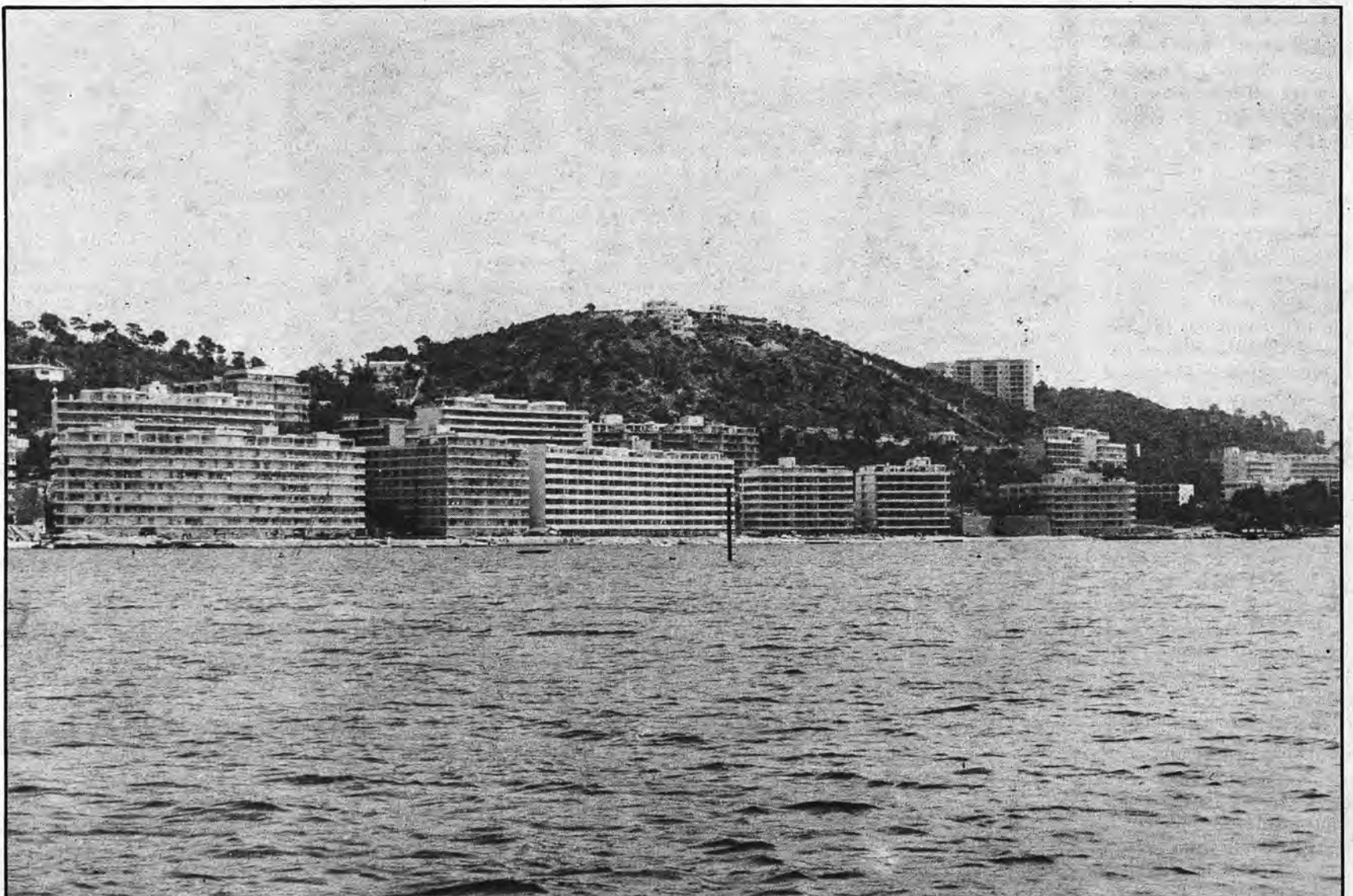
senyoria patrimonial i la fidelitat de què ens era tengut pel regne de Mallorca i comdats i terres que tenia per nos en feu nostre. Per aquesta raó nos procedim contra ell i el dit regne comdats i terres confiscam, i els aplicam a la nostra corona reial d'Aragó. I, per tal que més complidament sia la vista la raó per la qual nos procedim a la confiscació dels regnes, comdats i terres, abans dites, declaram aquí els afers, del dit reialme de Mallorca; de quina manera fou donat pel rei En Jaume, repadrí nostre, i les obres que els reis de Mallorca passats feren fins al temps de la confiscació abans dita.

El llenguatge que observem en aquest fragment és molt distint, com podem veure, del de les altres cròniques. Aquesta introducció és una declaració on el rei exposa les raons per les quals es decideix a confiscar els bens i terres de Jaume de Mallorca.

Segons Pere el Ceremoniós les terres i comdats de Mallorca eren feus seus, o sigui que havien de tributar honor i lleialtat al rei d'Aragó.

Jaume III es va negar a això, i per aquest motiu, el Ceremoniós declarà la guerra i s'apoderà de Mallorca.

L'arribada de l'estol fou també com a la crònica de (Continúa en pàg. següent)

LA CONQUESTA DE MALLORCA A TRAVÉS DE LES CRÒNIQUES (2)

(Ve de pàg. anterior)

Jaume I, a Santa Ponça. 116
vaixells hi varen desembarcar.

TEXT ANTIC

En lo rei de Mallorques, ab dos-cents cinquanta tro a trescents hòmens a cavall e ab quinze mília tro a vint mília hòmens de peu tenia establida tota la riba de la mar, del cap de Santa Ponça tro a un puig davant Pagueira, que hi ha nom Andrajol, prop de la mola d'Andratx.

TRANSCRIPCIO

I el rei de Mallorca, amb dos-cents cinquanta fins a tres-cents homes a cavall i amb quinze mil fins a vint mil homes de peu tenia ocupada tota la riba de la mar, des del cap de Santa Ponça fins a un puig davant Pagueira, que té per nom Andrajol, prop de la Mola d'Andratx.

El cronista ens dona aquí perfectament la situació i l'extensió de l'exèrcit del rei de Mallorca. Si ens hi fixam bé sembla una reproducció exacta de la Crònica de Jaume I, quan ens conta l'arribada a Santa Ponça. Pensem en la col·locació dels sarraïns.

Aquest ja és un text narratiu, on hi trobam uns personatges, uns fets (provocats per un conflicte), un lloc. L'única cosa que no hi veim és el temps; això és degut a que el narrador ja ho ha esmentat abans, ja que aquest text comença així: "E, en lo digmenge après següent, que fo lo vint-e-cinquè del dit mes de maig, en hora d'alba". Per tant la data (el temps) és ben concreta i detallada.

Descobreix per tu mateix aquest text indicant:

PERSONATGES:

CONFLICTE:

LLOC:

TEMPS:

Pels fragments que anam comentant podem veure que la crònica de Pere el Cerimoniós és la més històrica de les quatre, i la que conta les coses amb un caràcter

més oficial i. Ara bé no ens desperta tant l'interès com les altres que hem vist.

Tornem a veure un fragment molt curt, om podem donar-nos compte d'aquest estil històric i de la relació de sucesos, propi de la crònica de Pere el Cerimoniós.

TEXT ANTIC

Lo dilluns après, que fo lo vint-e-sisè dia del dit més de maig, aturam aquí mateix per reposar los cavalls del mal tret que havien passat en la mar, e replegam nostre estol e nostres companyes, e acordam sobre la manera que deviem tenir en los afers.

TRANSCRIPCIO

El dilluns després, que fou el dia vint-i-sis del dit mes de maig, ens aturarem aquí mateix per fer reposar els cavalls del mal camí que havien passat a la mar, i arplegarem el nostre estol i les nostres companyies, i acordarem sobre la manera que deviem tenir en els afers.

Com veim comença amb la data. Això es repeteix no sols aquí, sinó que el cronista ho fa cada vegada que ens conta nous sucesos. En realitat la forma en què està escrita aquesta crònica sembla la de unes memòries, on es va fent una relació dels fets més importants posats per ordre cronològic.

Tot el text gira en torn a tres verbs que ens indiquen quins són els fets:

—ATURAR-SE

—ARREPLEGAR

—ACORDAR

I l'entorn a aquests tres verbs gira tot el text. Les accions esdevenen una darrera l'altra, es a dir són quasi simultànies.

Cada una d'aquestes accions té el seu significat de cara als fets que vendran després.

—Aturar-se: Te l'objectiu de descansar (tant els homes com els cavalls) per a obtenir noves forces i ànims.

—Arreplegar: Reunir

l'exèrcit, per tal que no estigués dispersat i així poder comptar amb tot el conjunt d'homes, davant un possible atac.

—Acordar: Fer els preparatius, i així poder tenir una línia d'acció ben concreta.

El poble de Mallorca es meravellà molt d'aquesta venguda inesperada del Rei d'Aragó. Sis homes anaren a parlar amb el rei Pere el Cerimoniós, per tal que els explicàs l'ocupació de Mallorca feta d'aquella manera tan violenta, ja que ells no sabien de cap dany que li haguessin pogut fer. El Cerimoniós els contestà d'aquesta manera:

TEXT ANTIC

E nos diguem-los que açó faïem per tal com lo rei de Mallorques nos havia fets diverses greuges e molts desplaers després que nós començam a regnar tro al dia de hui.

TRANSCRIPCIO

I els diguérem que fèiem això ja que el rei de Mallorca ens havia fet diversos greuges i molts de disguts després que nós començàrem a regnar fins el dia d'avui.

Es aquest el començament de les raons per les quals justificava la seva venguda i el procés duit a terme contra Jaume III.

Entre aquestes raons hi figuraven:

1. L'haver fet pactes amb

el rei de França i de Castella en contra seva.

2. Haver permès que al Rosselló circulàs moneda feta a Perpinyà semblant a la que corria a Barcelona, en contra dels acords pactats anteriorment.

3. Haver dit que no tenia res en "feu" del rei d'Aragó, sinó que ell era rei i príncep en el seu regne, de la mateixa manera que el rei En Pere ho era del seu.

Un dels savis li parlà del rei de Mallorca.

E parlà lo savi, e dix que el rei de Mallorques era llur senyor e que era rei; per què no venia a creure que ell haguessin fetes aïtals coses com nós los havíem dites. E en aquesta resposta no hi havia sinó nos l'infant En Pere e respòs-los per nos l'infant En Pere e dix que el fet del rei de Mallorques era tan connex al fet d'ells, que convenia que ells sabessen lo nostre dret e que no fossin negligents.

I parlà el savi i digué que el rei de Mallorca era el seu senyor i que era rei; perquè no podien creure que ell haguessin fet aquelles coses que nós els havíem dit. I en aquesta resposta no hi havia més que nós l'infant En Pere. I els respongué per nós l'infant En Pere i els digué que el fet del rei de Mallorca era tan conegut al fet d'ells, que convenia que ells sabessin el nostre dret i que no fossin negligents.

Que hi trobam aquí, en primer lloc?

La primera cosa que diu el savi és que el rei de Mallorca es el seu rei i senyor. Això ens dona a entendre l'acceptació i, fins i tot, l'estimació que la gent de Mallorca, sobretot aquells que vivien prop d'ell, sentien per ell. Es clar que pels habitants de Mallorca d'aquell temps no hi havia més rei que Jaume III. El Conqueridor havia disposat que Mallorca fos un regne independent i que es regís i autogovernàs per ell mateix. Aquella gent tenia les idees ben clares respecte a aquest punt.

El fragment continua dient-nos que de cap manera podien creure que Jaume de Mallorca haguessin fet aquelles coses. Es evident, ells no creuen els estranys; i més, quan aquests vénen per prendre's la seva terra i apoderar-se de tot.

La resposta que el dona Pere el Cerimoniós és molt poc convincent. Simplement es limita a dir-los que els fets ja són prou coneguts per tothom i que és el seu dret dur a terme el que està fent.

¿Com jutjariem l'actuació de Pere el Cerimoniós al llarg de tots aquests fragments?

Pere el Cerimoniós és aquell personatge ple d'ambició de poder i de venjança personal contra Jaume de Mallorca. Dos reis són ells que lluiten, i no hi ha volta de fulla sempre guanya el qui té més poder. En aquest cas fou Pere el Cerimoniós. Però també cal assenyalar

que Jaime III de Mallorca no tingué gens de mà esquerra. Si haguessin actuat d'una altra manera, per ventura les coses no li haguessin sortit tan esgarriades. No sols a ell sinó a tot el poble mallorquí.

Però, per desgràcia, sempre esdevé igual, la gent que no té culpa de res sempre paga les conseqüències.

QUESTIONS

¿Quin és el teu judici respecte a cada un dels dos reis?

¿Són justes les raons que exposa Pere el Cerimoniós per a condemnar al rei de Mallorca i apoderar-se de l'illa? Digueu el per què.

¿Es pot traslladar aquest fet a qualque moment històric dels nostres dies?

ACTIVITATS

1. Fer un resum dels fragments que hem comentat.

2. Cercar en un diccionari enciclopèdic cada un dels reis que hem citat, i ordenar-los cronològicament indicant el parantiu.

3. Comparar la forma com està escrit un text antic, amb la d'un text modern. Establir comparances i diferències.

4. Localitzar en un mapa de Mallorca el següents llocs: Santa Ponça, Mola d'Andratx.

LEXIC que pot presentar dificultat de comprensió:

REIALME.— Es sinònim de regne.

GREUGE.— Dany que es fa a una persona.

BIBLIOGRAFIA

CRONICA DE JAUME I. Volum I
Text per Josep Ma. de Casacuberta.
Col·lecció popular Barcino XII. BARCELONA 1.926

LES QUATRE GRANS CRONIQUE
Pròleg i notes de F. SOLDEVILA
Biblioteca Perenne. Editorial selecta. BARCELONA 1971

LES QUATRE GRANS CRONIQUE
Manuel de Montoliu. Editorial ALPHA.
BARCELONA 1959

JAUME EL CONQUERIDOR
Manira Novell.
Edicions Proa. BARCELONA 1976

GRAN ENCICLOPEDIA CATALANA. BARCELONA.

LITERATURA CATALANA
Albert Vils Lusilla.
Col·lecció Quaderns. Edicions del Mall.

BARCELONA 1977.

LITERATURA CATALANA MEDIEVAL
Martí de Riquer. Ajuntament de Barcelona 1972

HISTORIA DE MALLORCA
Pere Xamena Fiol. MALLORCA 1978

SOCIETAT ARQUEOLOGICA LUL·LIANA. Tom X

HISTORIA DE MALLORCA CONTADA PELS POETES
Josep M. Llompart. Editorial Moll.
PALMA DE MALLORCA 1963

CRONICA DE RAMON MUNTANER.
Versió íntegra en català actual.
Editorial Selecta. BARCELONA 1977 (2 volums)

CRONICA DE RAMON MUNTANER
Introducció de Joan Fuster.
Alianza Editorial. MADRID 1970

LLEGIU

"PISSARRA"

Butlletí Sindical del STEI

A TOTS ELS MESTRES ESTATALS AFECTATS PELS DESCOMPTES DEL M.E.

VOS NOTIFICAM QUE TOTS ELS QUE TENIEN O TENEN INTERES EN POSAR EL CONTENCIOS-ADMINISTRATIU QUE NO HO POGUEREN FER A FINALS DE JUNY, QUE ENCARA HI SON A TEMPS. ES POSIN EN CONTACTE AMB EL STEI I ALLA VOS INFORMARAN.

EL ESTATUTO DE CENTROS (EN COMICS) (2)

EL ESTATUTO DE CENTROS (EN COMICS) (2)

MIRE: ESTE AÑO QUEDO LIBRE UN MILLON, FRENTE A LOS TRES DE AÑOS ANTERIORES. SI A ESTO LE AÑADIMOS EL AUGE REIVINDICATIVO DE LOS OBREROS, LA NECESIDAD DE MODERNIZAR LA FABRICA, ETC... LO UNICO VERDADERAMENTE RENTABLE ERA UN "ACCIDENTE FORTUITO".

SI SI, ESO ESTA CLARO. LO QUE YO NO ACABO DE ENTENDER ES EL TEMA DEL COLEGIO, QUE APARECE EN LA SEGUNDA PARTE DEL INFORME.

CON LA INDEMNIZACION DEL SEGURO POR LA FABRICA Y POCO MAS FUNDAMOS UNA SOCIEDAD QUE NOS COMPRA AQUEL PAR DE EDIFICIOS QUE NOS QUEDARON A MEDIAS CUANDO EL ROLLO DE "SOFICO".

A ESO LE LLAMAMOS COLEGIO DE E.G.B. Y A PARTIR DE AHI, TODO ES UNA ENTRADA DE DINERO A CHORROS. LA LEY DE FINANCIACION DE LA ENSEÑANZA NOS CONCEDE...

Subvenciones para equipamiento de centros. Créditos y demás beneficios inherentes a la declaración de interés social.

ACOGIENDONOS ADEMAS AL SISTEMA DE FINANCIACION PARA ESTE TIPO DE CENTROS, TENEMOS UNA ENTRADA FIJA EN FUNCION DEL NUMERO DE ALUMNOS. TODO CONSISTE EN IMPLANTAR ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES, MASIFICAR LAS AULAS Y CONTENER EL SUELDO DEL PROFESORADO PARA AUMENTAR CONSIDERABLEMENTE LOS BENEFICIOS.

¡EL PROFESORADO!... SI ESA GENTE NO PARA DE HACER HUELGAS...

ESO ERA ANTES, DON JOSE, AHORA CON EL ESTATUTO DE CENTROS AL QUE ABRA EL PICO LE DESPEDIMOS POR NO ESTAR DE ACUERDO CON "NUESTRO IDEARIO".

¿A MI?... NO, DON JOSE, ESTOS SON ESOS "DEMOCRATAS" QUE UD. TANTO CRITICA. NO ME NEGARÁ QUE PESE ALCÚN ASPECTO FORMAL, LO ESTAN HACIENDO BASTANTE BIEN.

PERO BUENO! ENRIQUE, ¿CÓMO SE TE OCURREN A TI ESTOS CHOLLOS?

TU TE REIRAS, PERO CON TODO ESTO SE ME ESTA DESPERTANDO EL INTERES PEDAGÓGICO. YA ESTOY DÁNDOLE VUELTAS A UN POSIBLE NOMBRE PARA EL COLEGIO "CRISTO REY REDENTOR". ¿QUE TE PARECE?

Ha finalizado el curso y desde la perspectiva de seis meses de actuación creo que se puede intentar hacer un balance y sacar unas conclusiones para tenerlas en cuenta en futuras ocasiones.

La Junta Provincial de MUFACE se ha reunido mensualmente, como estaba dispuesto en el Real Decreto 1.200/78, seis por tanto las reuniones y bastantes acuerdos, por ejemplo los siguientes:

—Tener un cambio de impresiones con los representantes de las compañías que cuidan de la salud de los mutualistas.

—Consultar puntos que no quedaban claros en las disposiciones, como fue el de conocer los acuerdos tomados por unas Comisiones que luego resultó que no existían, y que por tanto era una facultad de la Junta que no iba a desempeñar.

—Proponer a la Junta de Gobierno que se procure hacer un esfuerzo para que sean evitados los enormes retrasos con que se vienen cobrando las Jubilaciones.

—Proponer a la Junta de Gobierno, que la cuenta de "prestaciones" se llevará a través de la Caja de Pensiones, la cual habría dado unas

ventajas a todos los mutualistas en cuanto a préstamos.

—Eleva a la Gerencia una petición en el sentido de que por la condición de islas de nuestra provincia se tome en consideración la posibilidad que otorga el art. 10. párrafo 2 del Real Decreto 1.200/78, de que se creen Subdelegaciones en las islas de Menorca e Ibiza.

—Petición de que se normalice el servicio de dentista considerándolo una especialidad asistida de forma igual a las otras o que por lo menos se intente adecuar más las prestaciones a la realidad de los costos.

—Eleva a la Junta de Gobierno una serie de correcciones a la circular 1/80 en algunos aspectos considerados poco equitativos como son ayudas a internamiento psiquiátrico, eliminación de un tope mínimo a la Asistencia Social, mayor libertad para la resolución de casos por la Junta Provincial, consideración del problema de la insularidad en el reparto del presupuesto de Asistencia Social.

Hay que destacar que de 1.072.000 Ptas. que se adjudicaron a las islas para Asistencia Social, se han resuelto durante este

semestre, 13 expedientes, habiéndose aprobado once y denegado uno, por estar expresamente excluido en la circular que da las normas para la adjudicación de las ayudas. El importe total abonado hasta el momento asciende a 278.230'— ptas.

Creemos que hemos realizado la labor encomendada, labor que, de no verse resueltas en una serie de circunstancias que a lo largo de este semestre hemos notado, puede verse muy comprometida en el futuro.

No puede aceptarse, por ejemplo, que los vocales por las islas de Menorca, Ibiza y Formentera, hayan tenido que ir cubriendo los gastos de asistencia a estas Juntas sin que todavía se haya dispuesto claramente, por parte de la Administración, cuando se les va a reintegrar todo este gasto. Teniendo en cuenta que el problema ya ha sido planteado por la vía normal y directamente al Sr. Ministro de Presidencia del Gobierno.

No es muy lógico que se sigan elevando propuestas y peticiones a los organismos directivos de MUFACE con el intento de aportar ideas y no recibir contestación a ninguna de las propuestas realiza-

das.

No es fácil trabajar en cualquier empresa, cuanto te encuentras con cosas como las siguientes:

La Junta Provincial parece que, según se desprende de su creación, ha de tener como una de sus funciones, servir de cauce entre la Mutualidad y los mutualistas, esto está muy bien, pero tendrá que hacerse sin ninguna dotación económica; podrá, la Junta, organizar reuniones informativas si lo cree conveniente, pero los gastos de estas reuniones informativas deberán correr por cuenta de los que las organicen.

Estos seis meses se han cubierto, pensamos, con dignidad, pero es difícil que pueda mantenerse el entusiasmo de las personas en el servicio de un colectivo, si parece que no se les escucha, por parte de los organismos superiores, y no se ven arropados y empujados por la mayoría de sus compañeros, usuarios de unos servicios que pagan, y que por esto tendrían que exigir que fueran controlados al máximo y que se consiguiera el máximo de eficacia. Solamente podrá conseguirse con una eficaz comunicación entre todos los escalones de la misma.

ELECCIONES SINDICALES

Uno de los aspectos que el STEI afrontará en el 1er. trimestre del curso 1980-81 son las elecciones sindicales en Enseñanza Privada.

Es necesario hacer un balance de la actuación en el sector en el período anterior para a continuación proponer unas líneas concretas de actuación para las próximas elecciones.

Nuestra actuación se ha caracterizado en todo momento por una prioritaria defensa de los intereses de los trabajadores pero con una serie de lagunas que trataré de resumir.

La acción sindical ha reducido a los momentos de negociación colectiva quedando el sector privado con una casi general ausencia de una dinámica entre negociación y negociación.

Ante otros problemas que nos afectan como trabajadores (despidos, legislación contraria a nuestros intereses, etc.) no hubo una respuesta adecuada debido a la falta de participación de los trabajadores tanto

en sus centros como en el sindicato.

Esta falta de interés demostrada día a día por una gran mayoría de los afiliados al STEI que en alguna ocasión se produce también en los delegados probada una identificación exclusiva del sindicato con la gente que robando horas de su ocio ó de otras ocupaciones importantes, intenta mantener la estructura organizativa, informativa, etc, desde la comisión permanente del sector ó desde la ejecutiva. Esto es error porque el sector privado del STEI con sus 800 afiliados ó al menos deberían serlo.

Estas elecciones sindicales que son siempre los que tienen que dar la cara públicamente en nombre del sector cuando se produce cualquier negociación, en su intento de interpretar la capacidad de movilización que en cada momento expresan las asambleas. En ocasiones se equivocan en sus apreciaciones, pero mientras no aumente la

participación de todos, mayores serán las probabilidades de que se produzcan errores.

La actitud del empresario del sector, que por cierto nos ha demostrado su unidad aceptando las decisiones que se adoptan en las asambleas de su asociación, no ha favorecido tampoco esta participación, pero eso es lógico y no vale la pena darle vueltas.

Con todo hemos demostrado nuestra capacidad negociadora y de movilización a pesar de las dificultades que se encuentran en la legislación vigente que es cada vez más regresiva para los trabajadores.

En las primeras elecciones sindicales celebradas tras la legalización de los sindicatos no encontramos las dificultades que encontraremos ahora.

En las actuales elecciones aparecerán candidaturas de ciertos sindicatos que se autodenominan independientes, apolíticos, democráticos y reivindicativos.

Esta independencia se demuestra por la soberanía de los trabajadores a la hora de tomar sus decisiones.

El pluralismo se manifiesta por las distintas ideologías existentes y la libertad de cada uno de expresarse libremente y cuando un problema afecta a un conjunto de personas estas lo discuten conjuntamente para luego decidir lo que crean conveniente. Esto es democracia y toda persona que tiene unas ideas determinadas al expresarlas está haciendo política independiente de su pertenencia ó no a un partido político.

Esto quiere decir en pocas palabras que el apoliticismo no existe y los que emplean este argumento hacen una política muy concreta que sirve a unos intereses que no son precisamente los de los trabajadores.

Otra cosa muy diferente es la independencia de cada sindicato de cualquier grupo políti-

co, empresarial, religioso ó de cualquier otra índole, que se manifieste en la soberanía de los trabajadores que participen en un sindicato para adoptar las decisiones con respecto a cualquier asunto que les afecte.

No nos darán ninguna lección de democracia o independencia sindical aquellos que para adoptar una decisión que afecta a los trabajadores nunca los han convocado a una asamblea para decidir conjuntamente.

En cuanto a las candidaturas de personas independientes pueden ser de diversos tipos, desde aquellos candidatos que son amigablemente convencidos por su empresario para presentarse a las elecciones, hasta otros trabajadores no afiliados a ningún sindicato que deciden presentarse a elecciones.

En situaciones difíciles como la actual es más necesaria que nunca la unidad de los traba-

jadores de la enseñanza en un sindicato unitario, democrático, independiente y de clase. Este sindicato fue creado por los trabajadores y no es otro que el STEI que mientras conserve sus características tendrá la capacidad necesaria con la participación de todos para defender nuestros intereses.

Es necesario aumentar nuestra capacidad negociadora para lograr objetivos prioritarios que son:

1o.— Equiparación salarial y laboral de todos los trabajadores de la enseñanza.

2o.— Salarios dignos para el Personal no docente.

3o.— Derechos sindicales.

4o.— Participación democrática de los trabajadores en los órganos propios de los centros de enseñanza.

Estos objetivos pueden ser alcanzables si trabajamos todos en firme para ganar las elecciones sindicales.